

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljene list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček račun. Ljubljana 16.650. Telefon št. 4001.

Minister Krek kliče mladino

Veličastne mladinske prireditve po vsej Sloveniji

Na Viču

Ljubljana, 12. junija.

Vič, do nedavno še samostojna občina, sedaj pa sestavni del Ljubljane, je imel danes svoj veliki dan: praznoval je 35 letnico svojega Prosvetnega društva in 30 letnico obstoja župnije, hkrati pa tudi več obletnic obstoja posameznih društev, ki so bila skoraj vsa ustanovljena tedaj, ko je bila osnovana župnija. V znamenje proslave teh jubilejev Viča je bil prirejen prosvetni teden, ki se je pričel prejšnjo nedeljo, danes pa zaključil z veličastnim prosvetnim taborom in telovadnim nastopom. Razstavo v Društvenem domu smo že omenili ob njenem začetku.

Sobotna proslava

V soboto zvečer je bila cerkvena proslava 30 letnice obstoja župnije. Vse hiše na Viču so bile slavnostno razsvetljene — razen sokolskega doma. Po cerkvenih svečanostih se je po Viču razvila veličastna procesija z baklami. Godba Vič-Glince in pevski krožek Prosvetnega društva sta priredila gosp. župniku p. Teodoru Tavčarju podoknico, za katero se je gospod župnik ginjen zahvaljeval ter bodril viške prosvetarje, naj vztrajajo pri dosedanjem delu in stremljenju.

Veličasten sprevod skozi meso

počastiti ob njegovi obletnici tudi ljubljanska in okolišča Prosvetna društva, fantovski in dekliški odseki. Davi so se zbirali člani teh društev pri Vzajemni zavarovalnici, nato pa so v mogočem, prav impozantnem sprevodu odkorakali skozi sredino mesta na Tržaško cesto in po tej do mlarne, kjer jih je že pričakovala skoraj enako močna skupina Vičanov, Dobrovcev, Horjulcev in drugih okoličanov, ki so tudi prihitali na viški prosvetni tabor. Obe skupini sta se nato strnili v mogočen sprevod, ki je odkorakal skozi Rožno dolino in nato mimo spomenika kralja Aleksandra nazaj na Vič. Sprevod so začeli fantje v narodnih nošah in na konjih z dvema državnima zastavama, sledili sta salezijanska godba z Rakovnika in godba Vič-Glince, nato impozantni oddelek 200 slovenskih fantov v krojih ter okoli 400 slovenskih deklet, mladcev in naraščajni prav tako v krojih, velika skupina mladine brez krojev, veličastna skupina narodnih noš, ki jih je bilo okoli 150, skupina voz z narodnimi nošami, člani ljubljanskih in okoliških prosvetnih društev ter zelo močna skupina kolesark in kolesarjev. Koder se je sprevod pomikal, tako v Ljubljani kakor tudi na Viču, povsod so ga pozdravljali moške in žene v gostem špalirju.

Prihod ministra Kreka

Se pred napovedano uro je prispel na Vič minister dr. Miha Krek v spremstvu glavnega urednika »Slovenca« dr. Ahčina in predsednika pripravljalnega odbora za mednarodni mladinski tabor g. Hvaleta, Minister dr. Krek je prisostvoval mimo hodu navdušene mladine, narodnih noš in katoliških prosvetarjev pred kraljevim spomenikom na Viču. Mnogi v sprevodu in špalirju je ves čas navdušeno vzklikal kralju Petru in knezu Pavlu, kraljevi v. a. elovenskima voditeljema dr. Korošcu in dr. Kreku, banu dr. Natlačenu, slovenskim fantom in slovenskim dekletom ter katoliški prosveti.

Prihod škofo dr. Rožmana

Kmalu nato je prispel škof dr. Rožman, ki ga je ljudstvo prav tako prisrčno pozdravljalo. Gosp. škofa so pozdravili župnik g. Tavčar in drugi odličniki, škof dr. Rožman je nato v spremstvu duhovščine šel v cerkev, ki pa je bila premajhna, da bi mogla sprejeti vso množico, ki je napolnila tudi prostor pred cerkvijo. Krasen cerkveni govor je imel škof dr. Rožman, ki ga je zvočnik prenašal iz cerkve tudi na prostor pred cerkvijo. Škof je daroval nato slovesno službo božjo, ki se je zaključila s pesmijo »Tebe Boga hvalimo«. Iz cerkve se je razvil nato ponovno velik sprevod na vrt društvenega doma, kjer je bil veličasten prosvetni tabor.

Prosvetni tabor

Tabor je začel predsednik g. Kozamernik, ki predlagal udanostni brzojavki kralju in knezu namestniku, pozdravni brzojavki pa notranjemu ministru dr. Korošcu in banu dr. Natlačenu. Minister dr. Korošec in ban dr. Natlačen sta poslala taboru prav tople pozdrave. Tabora se je udeležilo veliko število predstavnikov državnih in cerkvenih oblastei ter zastopnikov organizacij. Z viharnimi ovacijami pozdravljen je spregovoril nato minister dr. Krek, ki je izvajal:

Govor ministra dr. Kreka

Letos je vse zajelo posebno navdušenje za našo mladino in mladinske tabore. Okrajji in okrožja veselo tekmujejo med seboj, kje bo zbor naše mladine lepši, veličastnejši, mogočnejši. V tem duhu ste tudi na Viču posvetili velik del svojega slavnega mladini in njenemu nastopu.

Ni čuda. Vse polno je razlogov zato. Naši fantje in dekleta so prvič nastopili zopet lani. Novi so bili, še krojev niso imeli. Vsi, ki s srečo visimo na njih, smo skrbeli, kako se bodo razvili, okrepi, pomnožili svoje vrste. Pa smo letos željni videti, koliko jih je, kakšni so, kako so napredovali. Mladina, otroci naši, veliki in mali, so stalen predmet naše ljubezni. Radi jih vidimo zopet in zopet, kako rastejo in se izpopolnjujejo; ko jih pogledamo, se veselimo, na skrbi pozabimo. Kako ne bi bili srečni in veseli, ko vidimo, da se letos nedeljo za nedeljo vijejo med našimi vami in logi nove številne krepke čete slovenskih fantov in občudujemo, kako so med našimi tratami zvezteli gosti šopki novih krojev slovenskih deklet.

Naša mladina mobilizira. Da, mobilizira; a njena in naša sreča je, da ne mobilizira za vojno, ne za sovraštvo in sovražnost, ki so danes v modi, ne za rasna in plemenska nasprotovanja, ne za razredni boj.

Ne, vse to nosi smrt, a mi mobiliziramo za življenje. Mi mobiliziramo vse najlepše in najboljšje, kar imamo za življenje ljubezni krščanske, ljubezni božje in najplemenitejše žrtve križa za življenje ljubezni do bližnjega in žrtve za narod in državo.

Niso in ne smejo biti naši tabori prazne parade. Resni nastopi so. Tu hočemo videti mladino, kako je ohranila zdravje in krepost svojega duha in čustvovanja, kako je telesno čvrsta, čila in izveščana. Na taborih polaga mladina račun o svojem delu v učilnicah in telovadnicah. Veselje naše je opravičeno šele, ko se prepričamo, da so naši dragi mladi res svoj prosti čas vestno uporabili po pravih in dolžnostih mladinske organizacije.

Za vsakega tabora moramo odnesti prepričanje, da je rod, ki prihaja, da sprejme stafetno palico življenja našega naroda v svojo roho, pošten, lep, zdrav, utrjen in izurjen. Bister je, pozna svoj tek, močan je, zdržal bo preko preprek. To je spoznanje, ob katerem veselo zaigra srce. Vsem dati to prepričanje, to je tvoja dolžnost, o mladina!

Letos pa še posebej. Imamo poseben razlog, da je vse prosvetno delo mladini posvečeno. Vsi okrajji in okrožni tabori, ki jih nedeljo za nedeljo prirejamo, so samo manjši ognji okoli velikanskega kresa, ki bo 29. junija z ljubljanskega stadiona vzplamtel v ponos in zadoščenje naši mladini, v čast in proslavo naši vzgoji in kulturi ter v svet oznanjal jugoslovansko moč in napredek. (Živio klici, ploskanje.)

Dne 29. junija bo, kakor dosedaj, pripravne kaže, nastopilo na Stadionu v Ljubljani nad 8000 naših mladenk in mladenčev v mogočni skupni manifestaciji telesne vzgoje našega naroda. Sodelovali bodo v impozantnem številu bratje Čehi, telovadci iz Francije, Belgije, Luksemburga, Švice in Amerike. Stotisoči udeležencev iz Slovenije, vse Jugoslavije in tujine so že prijavili svoj prihod. Na vse strani se mladina vestno, pridno in uspešno pripravlja. Stadion, ki so ga zgradile pridne roke naših fantov in deklet ter žrtve vse naše skupnosti, že dobi posebno slavnostno lice.

Cilj in namen tabora je vreden vseh naporov. V 20 letu obstanka naše države hoče slovenska mladina v javni skupnostni manifestaciji pokazati domovini in tujini, kako neumorno dela in se trudi za svoj dom in rod. (Viharno pritrjevanje.)

Okoli svojega mladega kralja, svojega najvišjega pokrovitelja (silno ploskanje in pritrjevanje) zbrana slovenska mladina nastopa, da pokaže, kako živi za domovino in kralja, kako se vežba in utrjuje, da bosta Jugoslavija in njen prestol v sedanjosti in bodočnosti imela najzvestejšo in najvarnejšo stražo, ki jo zmogeljo človeške moči. Naša neomejena zvestoba ni le privržena v nacionalni vzgoji, ampak nam je po našem verskem prepričanju zapo-

vedana. Jugoslavijo katoliški Slovenci ne ljubimo le v besedah in programih, ampak neprestano delamo in živimo za njo. (Silno ploskanje in odobravanje.) V miru hočemo biti njeni najmarljivejši sinovi, v nevarnostih najpožrtvovalnejši branilci. To bo pokazala slovenska mladina, to bo videl vsak, ki hoče prav razumeti njen letošnji generalni nastop (Viharno pritrjevanje.)

Videli bodo vsi toplo, globoko, otroško vdanostno hvalečnost mladine tistim, ki so njenim vzvišenim naporom dali svoje priznanje! Najgloblje in največje zahvale bo odmeval Stadion Nj. Vel. kralju Petru II., njegovemu zastopniku knezu namestniku Pavlu in celi vzvišeni kraljevi hiši. (Frenetično pritrjevanje, ploskanje in klici: Bog živi kralja!)

I gospod predsednik vlade i gospod minister vojske (klici živio dr. Stojadinović, živela naša vojska, živio general Marić) i ostali predstavniki vrhovne državne uprave, ki so nam pokazali svojo naklonjenost, bodo čutili veliko ljubezen mladih src in se pričeli, kako je domovini dobro, kadar njeno usodo blaži in podpira ljubeča mladost. Take hvalečnosti je zmogla samo mladina, ki hodi v trdo solo versko in npravne vzgoje in discipline in se tam uči ceniti dobro vladanje domovine.

Tisti, ki živimo naših vrst stoje, pa naj ob tem taboru tudi ne vidijo nič drugega kot potrditev našega starega stališča, naše stare zahteve: hočemo biti enakopravni, plemeniti sportisti i tovariši in tekmovalci ter nacionalni sodelavci pri telesni in duhovni vzgoji naše mladine. Vsk, kdor to razume, nas prav pozna. Zavisti, surovosti in sovražnosti ni prav nič treba. Nismo in ne bomo dajali povoda zanj.

Predragi Vičani, prisrčno Vam čestitam k vsem pomembnim obletnicam, ki ste jih združili v današnjo proslavo. Mislim, da je glavni smisel proslaviti domačo in župno skupnost. Proslavljate napredek vaših domačih razmer in zadnjih desetletjih in se veselite lepih uspehov, ki ste jih v skupnih naporih dosegli. Zaveš skupnosti je, predrago, od nje zavisi dobra sosesčina in mirno življenje. Zaveš skupnosti utrjevati je tudi naša širša naloga. V skupnem nastopu za skupnim ciljem, ker je skupna naša usoda. Tako nas uči slovenska mladina, ki ima na svojih praporih prelepo geslo, cel program: »Z Bogom za domovino!«

Za ministrom dr. Krekom je spregovoril župnik p. Teodor Tavčar. V imenu ljubljanskega okrožja Prosvetne zveze in v imenu Prosvetne zveze same je pozdravil zborovanje g. Bergant.

Sodelovala je na taboru godba Vič-Glince, ki je ob splošnem navdušenju igrala državno himno in himno slovenskih fantov.

Prosvetni tabor na Viču je do kraja navdušil vse občinstvo, naši vrlji Vičani pa so s tem najlepše proslavili jubilej svojega društva ter dokumentirali svojo slovensko in katoliško zaveš.

Telovadni nastop

Na telovadišče, ki je bilo na Pavličevem vrtu, se je kar valilo ljudi. Brez pretiravanja lahko rečemo, da jih je bilo nad 5500. Nastopilo je nad 600 telovadcev: članov, članic in naraščaja obojega spola. Telovadili so odlično, posebno nekateri mladi so se postavili. Gledalci so burno piskali, nehali pa niso mogli, ko je prikorakala izbrana vrsta članov z Varškem in Kermavnerjem na čelu. Da so se ti telovadci na orodju postavili, je že samo ob sebi umevno. Zaključile so nastop članice v narodnih nošah z veselimi rajanjem. Nazadnje se je predsednik barjanskega okrožja g. Berlot zahvalil članom in članicam ter ostalemu naraščaju. Rekel je, da je današnja prireditev trojnega pomena:

1. Zadoštili nalogi, ki nam jo nalaga ZFO.
 2. Nekaka predpriprava za mladinski tabor na stadionu.
 3. Da na zmag pokažemo, da nas tolikoletno spanje ni omrtvičilo, ampak nam vilo novih moči.
- Sledila je prava domača slovenska zabava. Vse klopi so bile zasedene. Proti koncu je začelo deževati, a vse je bilo veselo, da je dež vsaj toliko časa prizanašal.

V Novem mestu

Novo mesto, 12. junija.

V lepo starodavno mesto ob Krki, ki ponosno nosi ime dolenske prestolice, je dihnil osvežujoči soj mladine. Če si ga prej ni, si ga je danes osvojila. Od vseh strani Dolenjske je prišla, vsa zagorela od dela na soncu, vsa nasmejana od notranjega miru, vsa odločna za veliko delo, ki se ga je oprljala. Lepo je bilo te dni v Novem mestu. Človek ima vtis, kakor da bi naša dežela dobivala mlajši obraz, ker je njena mladina stopila v prve vrste. Mlajši obraz in krepko krščansko dušo, ki jo preveva tudi plamen rodoljubne ljubezni.

Dolgo so oni, ki so to prireditev skrbno in z velikim trudom pripravljali, vabili na udeležbo. Povsod so se bleščali letaki, ki so klicali mladino v zbor na njen veliki tabor. Zal so neki neodgovorni fakini večkrat pokazali svojo erčno viteško kulturo s tem, da so letake naše mladine trgali. Prav tako. Slovenska mladina pojde naprej mimo njih. Naj ostanejo v svojih zakotjih kot turoben epomin na dobo našega ponižanja.

Novomeška prireditev se je delila v tri poglavja, od katerih je vsako bilo nad vse pričakovanje popolno. Na predvečer je bila sijajno uspešna akademija, v nedeljo je bil tabor, na katerem so zavalovile tisočere množice okrog križa in državne zastave, popoldne pa je bila javna telovadba

naših mladih kot priprava na ljubljanski mednarodni tabor.

Akademija

Akademije, kot je bila v soboto zvečer v Prosvetnem domu, Novo mesto prav gotovo še nikoli ni videlo. Počastilo jo je z obiskom vse, kar šteje Novo mesto najbolj odličnega od najvišjih vrhov civilnih in cerkvenih oblasti do širokih plasti probujajočega se meščanstva. Akademija je bila revija mladine vseh odsekov. Ob igranju državne himne so se predstavili fantje v svojih živopisnih oblekah in dekleta v svojih ljubkih valujočih krojih okrog svoje zastave. Najprej so nastopili mladi, ki so svojo vlogo častno rešili. V ličnih belih oblekah z modrim pasom so potem zarajale mladenke ob petju slovenske himne v toplem objemu domovinskih čustev. Sledil je nastop brata Janeša, ki je presenetil najbolj razvijane gledalce s svojo čudovito elegantno brzino in dovršenostjo. Potem so nastopile članice dekliškega krožka iz Sent Petra pri Novem mestu, in je bil njihov nastop jasen dokaz, kako globoko je posegla misel mladinskega preporeda v podeželje in kako je naša navdušen odziv med širokimi plastmi našega kmečkega ljudstva. Tem dekletom vse priznanje! Sledile so vaje na bradlj. Domačina brata Pavliča in Klemenčiča sta pokazala lepe točke. Nastopili so tudi slovenski olimpijski fantje, ki so nesli našo slavo po širnem svetu in jo poklonili naši organizaciji slovenskih fantov. Občinstvo se jih ni moglo nagledati in jim nikoli dosti ploskati. Po govoru prof. Rakovca so nastopili naši najmlajši z mično »Zeleznicco« in ne vemo, kaj bi bolj pohvalili, ali otroke, ki so igrali ali njih učitelje, ki so jih pripravljali. Višek akademije je bil prizor skupinskih vaj deveterice fantov. Nadaljnji prizor je bil stolp zgrajen iz živih teles, na katerem stoji budni stražar domovine z vihrajočo državno zastavo v rokah. Potem so zopet zarajala naša dekleta in so donale narodne pesmi. Dekleta so pokazala, da se našemu narodu ni treba bati, dokler bodo naše matere rodile in vzgajale takšna dekleta. Na koncu se je pokazal zopet brat Pavlič z »Mramornim kipom« in zopet so nastopili olimpijci, nakar je dvorana poprijela himno slovenskih fantov, ki je osvajajoče, povpujajoče odmevala ven v pozno, toplo poletno noč.

Javni zbor

Današnji tabor je bil zopet svojstveno veličasten. Domačini in gostje so se zjutraj zbrali na kolodvoru v Kandiji, od koder se je začel pomikati sprevod skozi Novo mesto do kapiteljske cerkve, kjer je bila božja služba. Na čelu sprevoda je jezidilo 12 fantov z dvema ogromnima zastavama. Sledilo jim je 108 kolesarjev na 3 svetelnih okrašenih kolesih. Nato je prišlo 12 ženskih narodnih noš, za njimi je stopala godba fantov iz Sent Jerneja, za katero je šla domača zastava. Za zastavo je korakalo vodstvo, nato 23 četverostopov fantov v krojih, 14 četverostopov deklet v krojih, 15 četverostopov mladcev v krojih, 17 četverostopov mladenk v krojih, 36 četverostopov fantov v navadni obleki in 24 četverostopov deklet v navadnih oblekah. Za njimi nepregledne vrste prijateljev mladine. Sprevod je šel skozi gost špalir občinstva, ki je navdušeno vzklikalo. Naša mladina je pokazala, da je v Novem mestu doma. Navdušeno je tudi ona vzklikala vladarju, vladi, voditelju dr. Korošcu, Jugoslaviji, množice pa so odgovarjale. Novomeščani so danes prvič videli našo mladino v krojih. Fantje so napravili dostojanstven vtis mladine, ki nima strahu, dekleta pa so pokazala svojo prirodno eleganco, ki jo daje lepo življenje po našem podeželju. V svojih krasnih belopisanih krojih z modrimi vihrajočimi plaščki so bile zares nasmejani cvet našega ljudstva. Tudi iz njihovih oči je zarajala zaveš, da jih ni strah. Tisti časi so daleč za nami. Naša mladina je v Sloveniji doma. Ona ji daje njen lep obraz. Kdor ni z njo, tega narod ne pozna.

Sv. mašo je daroval mil. g. prošt. Čerin, ki je mladini krasno govoril na erce v idealih, ki naj jih prevzamejo od starih rodov in nesejo naprej poznim rodovom. G. prošt se je izkazal za enega najboljših govornikov za našo mladino.

Po službi božji je bil javni shod na trgu pred Prosvetnim domom. Začel ga je prof. Rakovec, ki je pričital — navdušeno pozdravljen in odobravan — brzojavne pozdrave kralju, knezu namestniku in voditelju dr. Korošcu. Za njim je ognjevit in osvajalet govoril g. Smersus, ki mu je sledil g. prof. Bajuk. Tabor, ki so se ga udeležili zopet vsi najvišji odličniki in okrog 3200 občinstva, je zaključil govor o potrebi narodno obrambnega dela, nakar je sledila himna slovenskih fantov, ki je osvajalet odmevala po dolenski prestolici. Bog živi!

Popoldanski nastop

Popoldanski nastop je prekosil vsa pričakovanja. Od blizu in daleč se je zbralo 2000 gledalcev. Na tribuni so bili zbrani zastopniki oblastev. Prireditve se je začela ob igranju državne himne, nakar je prišlo na telovadišče 80 naraščajnikov, ki so dobro izvajali proste vaje. Za njimi so nastopile članice, ki so med petjem himne »Povsod Boga« izvajale simbolične slike. Posebno je ugajala zadnja slika, ko so se stranske vrste priklopile srednji vrsti, ki je predstavljala »Molitev dekleta«. Sledilo je 70 mladenk, ki so predstavljale v svojih domačih oblekah livado, posejano s cvetjem. Za njimi so nastopili telovadci, isti, kakor na akademiji. Sledilo je dekliško rajanje. Potem so izvajali skupinske vaje kakor pri akademiji. Za njimi so prišli nastopi večjega obsega, predvsem nastop članic in članov. Članice je bilo 110. Nastop članov je bil strumen. Končna točka je bila impozantna revija vseh sodelujočih, ki jih je bilo okrog 500. Nastop so zaključili s fantovsko himno.

V Zireh

Ziri, 12. junija.

Škofjelosko fantovsko okrožje je danes priredilo v Zireh mladinski tabor s telovadnim nastopom, ki je zbral vso mladino od Škofje Loke za mejo do Logatec. Ziri so bile z majhnimi izjemami okrašene z zastavami, ob cestah in na križiščih pa so stali mlaj,

velik koncert

Nastopijo:

Zlata Gjungenac, Aleksander Kolacio
Pavel Rančigaj in Ljubljanski kvartet

Drveni ob 8 v frančiškanski cerkvi

da je vas za danes dobila praznično lice. Že v prvih dopoldanskih urah so se začele z vseh strani iz Skofje Loke, Poljan, Vrhnike, Logatec, Rovt, celo iz Selc in Zelenikov zgrinjati v vas množice navdušene mladine na kolesih, vozovih in okrašenih avtomobilih. Ob pol 9 se je vsa množica uredila v sprevod, ki je z Dobraveve med aviranjem logaške in selške godbe krenil skozi vas in potem v cerkev, kjer je kanonik in stolni župnik iz Ljubljane dr. Klinar imel sv. mašo s pridigo. Ko so se množice valile v cerkev, je organist in komponist Jobst na orglah spremljal to zbiranje, da so pele, kakor samo žirovske orgle pojo pod njegovo roko. Prostorna cerkev je bila do zadnjega kottička napolnjena, zadnji deli spreveda pa niti notri niso mogli. Med mašo je bilo krasno ljudsko petje s spremljevanjem orgel, da je bil pogled na cerkev, polno same mladine, fantov in deklet in obojega naraščaja, ki je vsa odmevala v zbranim petju, zares lep in spodbuden.

Po maši je bilo pred cerkvijo ljudsko zborovanje, na katerem je govoril urednik »Slovenca« Ilija, ki je z močno besedo o slovenski in katoliški skupnosti obvladal ves prostor in množico, ki ga je napolnila. Po njegovem govoru se je predsednik prosvetnega društva v Zireh, ki je ob tej priliki praznovalo 30 letnico svojega plodovitega delovanja, spomnil pokrovitelja mednarodnega tabora v Ljubljani Nj. Vel. kralja, kar je vsa množica burno pozdravila. Prav tako je s ponosom omenil vse štiri člane vlade, ki so prevzeli mesta v častnem predsedstvu tega tabora, kar je množica spet navdušeno pozdravila. Po zborovanju so člani odšli v sprevedu z obema godbama na telovadišče na Dobravevi, kjer so imeli kosilo in zadnje priprave za popoldanski telovadni nastop. V sprevedu je bilo zlasti opaziti voz z najstarejšimi odborniki žirovskega prosvetnega društva, že priletni moške, ki so prvi zastavili brazdo katoliškega prosvetnega dela v tem kraju. Prireditve se je ves čas udeleževal tudi okrajni načelnik iz Logatec dr. Malešič, ki so ga na zborovanju vsi z velikim veseljem pozdravili.

Popoldne je bil na Dobravevi telovadni nastop, ki je potekel popolnoma zadovoljivo v vseh točkah. Ob tem nastopu je govoril prof. Jesenovec iz Ljubljane, ki je zlasti mlade vrste, zbrane na telovadišču, razvel in navdušil za tega duha, ki jih druži. Tako je tudi ta del naše ožje domovine pokazal, da je že močno razgiban in v pravem, mladinskem katoliškem valovanju.

V Šmartnem pri Kranju

Kranj, 12. junija.

Kljub temu, da že davni ni vreme obetalo nič lepega, se je mladina iz Kranja in okolice že zgodaj zbirala za današnji nastop mladinskega tabora. Zbrali so se iz 12 odsekov in deklinskih krozkov ter se zvrstili v pešter spreved. Na čelu so bili fantje na konjih, za katerimi je igrala godba škofjeloškega planinskega polka. Kljub temu, da je bil istočasno na Jesenicah slovenski teden in v Zireh okrajni tabor škofjeloškega okrožja, je bilo v sprevedu videti res lepo število članstva in naraščaja izključno iz kranjskega okrožja. Na lepo okrašenem telovadišču je bila najprej sv. maša, katero je daroval šmartinski župnik, duh. svetnik Sare, ki je imel krasen nagovor na mladino. Med sveto mašo je petje spremljala vojaška godba pod odličnim vodstvom kap. g. Smrekarja.

Nato je bil na telovadišču mladinski tabor. Začel ga je okrajni predsednik g. Gogola Jarde, ki je pozdravil predvsem zastopnika Zveze fantovskih odsekov dr. Capudra in Peršuba ter nato predlagal udanostni brzojavki kralju in knezu-naměstniku, podravne brzojavke predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku, banu dr. Natlačenu in ljubljanskemu škofu dr. Rožmanu. Nato je govoril dr. Capuder, ki je s svojim govorom silno navdušil našo mladino. Lep govor je imel tudi g. Peršub, ki je obrazložil namen našega mladinskega gibanja med Slovenci.

Pri popoldanskem nastopu je na žalost pestrost programa zmotila dež. Vendar je naša mladina vztrajala v skrajno slabem vremenu pri izvajanju programa do konca. Ob 2 so bile slovesne pete litanije in blagoslov. Nato se je pričel na telovadišču nastop. Nazprej je nastopilo 80 mladocev, 80 mladenk, prav lep je bil nastop naših najmlajših in zanimiv je bil nastop članov in članic. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo člane, ki so izvajali krasne vaje na drogu, bradli in krogih in proste vaje za leto 1938.

Sledil je športni nastop. V cross-countryju na 4100 m je zmagal izmed petih tekmovalcev br. Berčič Jože iz Šmartna, ki je v skrajno težkih terenih razmerah in med nalivom zmagal v času 14.55. S tem je postal okrajni prvak v cross-countryju za leto 1938. Prejel je krasen in dragocen pokal, darilo tukajšnjega tovarnarja Schifferja. Pri štafeti 4 krat 100 metrov pa je zmagalo moštvo fantovskega odseka Šmartna pred fantovskim odsekom Kranj z naskokom 50 metrov.

V Kamnici pri Mariboru

Maribor, 12. junija.

Mladina vsega Slomškovega okrožja se je z vso vnemo pripravila na svečani mladinski praznik. Uvod v ta praznik je bil snočni staletni tek s Slomškovega groba. Snoči ob pol 9 je stolni župnik msgr. Umek prižgal baklo ob luči na Slomškovem grobu. Baklo je stafeta z vso naglico prenesla v Kamnico, kjer je prižgala velik kres. Istočasno kakor kamniški kres so zagoreli kresovi skoraj po vseh župnijah obširnega Slomškovega okrožja. Rakete so švigale v zrak in topiči so oznanjali bližajoči se praznik.

Nedeljsko jutro je zbralo številne mladinske vrste, ki so se zvrstile v mogočen spreved po mariborskih ulicah. Na čelu so bili kolesarji z državnimi zastavami, za njimi pa so korakali v krojih fantje, mladi, naraščaj in številni prijatelji naših organizacij. Mladina je navdušeno vzklikala vladarju, državi, knezu naměstniku itd. Konjenika se je lepo pripravila ter so bili vsi konjeniki z zastavami. Pred cerkvijo je bil slovesen sprejem. Došle goste je pozdravil predsednik dom Fantovskega ods. Maribor se je zbral okrog lepo okrašenega oltarja pred cerkvijo. Bil je impozanten pogled na ogromno množico, ki je prisluhnila slavnosti pridigi ravnatelja Hrstelja. Sv. mašo je daroval stolni župnik msgr. Umek. Med mašo je vse ljudstvo prepevalo nabožne pesmi.

Popoldne je bil na lepo okrašenem telovadišču ob Dolinskih drevnicah telovaden nastop. Kljub raznim prireditvam v Mariboru in okolici se je nastopa udeležila velika množica. Opazili smo številno odličnike. Telovadni nastop se je izvršil v splošno zadovoljstvo. Točka za točko se je vrstila brez odmora. Občudovanje so vzbudile vaje na drogu. Zlasti so navdušili gledalce mladi Hočani, ki so nastopili z »Mladimi vojaki«. Nastop so zaključili člani — lepo število jih je bilo — s prostimi vajami. Po vajah je okrajni predsednik br. Geratič razdelil diplome telovadcem. Z navdušenim ploskanjem je občinstvo pozdravilo tekmovalce od zadnjih lahkoatletskih okrajnih tekem, ki so prejeli lep pokal in razne diplome. Po razdelitvi daril je predsednik nagovoril članstvo z

jedrnatim govorom, v katerem je poudaril zvestobo do vere, Cerkev, slovenske Besede in jugoslovanske države. S petjem himne slovenskih fantov se je lep nastop, ki bo ostal v nezbrisnem spominu, končal. Še pred mrakom se je množica razšla na svoje domove.

Pri Sv. Marjeti niže Ptuja

Sv. Marjeta, 12. junija.

V venec lepih mladinskih prireditvah, ki jih je slovenska mladina kot pripravo za veliki mednarodni mladinski tabor v Ljubljani priredila v zadnjem času, je haloska, dravskopoljska in slovenjgraška mladina s svojim današnjim telovadnim nastopom spet letla lep šopek. Domačini so se pod vodstvom svojih prirediteljev vestno pripravili za to slovesnost. Vsa vas je bila ovenčana z zelenjem in cvetjem. S hiš so plapolale zastave in telovadišče je bilo lepo pripravljeno.

Dopoldne ob 9 so se zbrali fantje in dekleta v krojih in civilu z znaki, mladi in naraščajniki ter mladenke ter so nato ob pol 10 v impozantnem sprevedu in s prapori na čelu ob zvokih markovske godbe odkorakali v cerkev, kjer je bila cerkovna slovesnost. Domači kaplan ob Sv. Marka, gospod Rojht, je na besede današnje evangelija: »Pojdite in učite vse narode« navezal svoj globoko zasnovani govor. Nato je domači kaplan g. Černoga daroval sveto mašo, ki jo je nabito polna cerkev mladine in vernikov spremljala s krasnim ljudskim petjem.

Popoldne se je mladina zbrala na telovadišču in odtod v sprevedu odkorakala v cerkev k slovesnim večernicam ter se vrnila na telovadišče k popoldanskemu nastopu. Veliko telovadišče je bilo vse okraшено in množice so ga napolnile ter dale mladini priznanje za njen nastop, saj je mladina to pohvalo tudi zaslužila, zlasti spricho dejstva, da že ni dobro leto, kar so se pričeli vaditi fantje in dekleta po dvoranah in telovadnicah in se pripravljati za javne nastope, ki so po sili razmer zadnjih deset let morali prenehati in ki so v poletnih mesecih našemu društvu življenju na delu vtisnili svoj pečat. K prvi toki sporeda so prikorakali na telovadišče vsi člani in članice, naraščajniki in mladi. Nato je povzel besedo domači župnik, konz. svetnik Šketa, ki je navduševal mladino, pozdravil odlične goste in se ob splošnem navdušenju spomnil visokega pokrovitelja mladinskega tabora v Ljubljani, Nj. Vel. kralja Petra II., ki mu je zbrana mladina burno vzklikala. Godba je zaigrala državno himno. Nato so bile razdeljene častne diplome, narkar je v navdušenih programatskih besedah govoril član fantovskega odseka v Ptuj, g. Prapor, Globok vtis ko napravile besede o akademiku Dolinarju, ki je pred letom dni padel kot žrtve svojega prepričanja. Mladina in občinstvo sta besede mladega govornika večkrat prekinila s pritujenjem in burnimi aplavzi. Vrstile so se nato ostale točke telovadnega sporeda, katerim so gledalci pozorno

Lep sprejem župana dr. Adlešiča

Ljubljana, 12. junija.

Po več kot enomesečni odsolnosti se je noooj vrnil iz Amerike ljubljanski župan g. dr. Juro Adlešič s svojo soprogo. Ljubljansko prebivalstvo mu je ob njegovem vrnitvi priredilo navdušen sprejem v znamenje svojih simpatij zanj in za ameriške Slovence, katero je kot predstavnik slovenskega naroda in Jugoslavije obiskal.

Na kolodvoru so bili navzoči med drugimi: škof dr. Rožman, zastopnik g. bana načelnik socialnega oddelka g. Kosi, mestni podžupan dr. Ravnihar in ves občinski svet, ravnatelj izseljenškega urada g. Fink, glavni urednik »Slovenec« dr. Ivan Ahčin, poslovedni podpredsednik Raifalove družbe p. Zakrajšek, predstavnik ameriških Slovencev in Slovenk, ki bivajo sedaj v Ljubljani, predstavniki stranke JRZ in mladinske JRZ. Naravnost odlična je bila udeležba mladine, ki je napolnila ves peron.

Brzovlak, s katerim se je pripeljal g. župan, je dospel v Ljubljano ob četrta na 8. Mladina in vsi navzoči so g. župana pozdravili z navdušenimi vzkliki: »Živel ljubljanski župan!« in z »Bog živi!« Gospej županji je takoj pri prihodu poklonila mala Verica Korošec v imenu poštinih usluž-

Ljubosumnost rodila strašen zločin

Mož zaklal ženo, hčerko in sebe — Mož in hčerka mrtva - žena o bolnišnici

Ljubljana, 12. junija.

Danes so se po Ljubljani raznesle vesti o strašnem dejanju, ki ga je zagrešil neki Zumer v Ribnici. Lastnica mlekarne Ivanka Zumer, stara 32 let, ki ima obrat na Miklošičevi cesti št. 9, se že dalj časa ni razumela s svojim možem. Mož je bil na ženo zelo ljubosumen, tako da je postajal zakon za neznošen ter sta se oba pripravljala na ločitev zakona. Zumer je večraj popoldne odpotoval na svojo domačijo v Ribnici, s seboj pa je vzel svojo petletno hčerko. Žena se je ustrašila, ker je poznala možev značaj ter je takoj z avtomobilom odpotovala

leđili in odobrvali njihovo odlično izvedbo.

Po zaključku se je mladina v mraku razšla na svoje domove. Še dolgo so odmevale vesele pesmi odhajajočih fantov in deklet, ki se bodo čez štiri-najdne dni spet zbrali na mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani, ki ga željno pričakujejo.

V Braslovčah

Braslovče, 12. junija.

V soboto zvečer so po hribih Savinjske doline zažareli kresovi, ki so oznanjali, da bo v Braslovčah praznik katoliške prosvete. Skozi Braslovče se je razvila veličastna baklada katoliških mož, fantov in deklet.

Davi so že v zgodnjih jutranjih urah prihajali v Braslovče gostje iz bližnje okolice, da manifestirajo s katoliško mladino, da pokažejo svojo vdanost slovenskemu narodu, jugoslovanski državi, vdanost pokrovitelju mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani mlademu kralju Petru in našim državnikom. Ob 8.30 se je razvil mogočen spreved članov in članic Fantovskih odsekov in Deklinskih krozkov in velikega števila prištejev naše mladinske organizacije. Spreved se je ustavil pred cerkvijo, kjer je bil postavljen oltar. Pred sv. mašo je vseuč. prof. dr. Lučkman blagoslovil prapor Na zborovalnem prostoru se je zbralo nad 4000 ljudi. Domači župnik gosp. A. Teljšek je pozdravil množice in prečital brzojavne pozdrave kralju, knezu naměstniku, ministroma dr. Korošcu in dr. Kreku ter banu dr. Natlačenu. Zborovalce je pozdravil braslovški župan g. Svajger, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec pa je v lepem govoru orisal razvoj in delo prosvetnega društva v Braslovčah, ki danes tako slovesno obhaja 50 letnico svojega obstoja in neumornega prosvetnega dela. Že takrat smo Slovenci čutili potrebo po izobraževalnem društvu, še bolj pa jo čutimo danes. Trdno se združimo proti nasprotnikom, ker »nezmagana mi četa smo, brez straha in trepetja smoe«.

Prof. Bitenc je razložil naloge in cilje mladinske organizacije, ki hoče vzgojiti dobre Slovence, t. j. dobre Jugoslovane, kot je rekel sam viteški kralj Aleksander I., dobre katoličane in novega socialno čutečega človeka. Prav lepo je govoril tudi član fantovskega odseka v Sv. Petru brat Terglan.

Popoldne je bil javen telovadni nastop savinjskega okrožja fantovskih odsekov in deklinskih krozkov. Nastopilo je nad 1000 članov, mladocev, mladenk in naraščajnikov, ki so pokazali svoje zmoglosti.

Popoldne je počastil nastop s svojim obiskom minister dr. Miha Krek, ki je med viharimi ovacijami stopil na častno tribuno, kjer so ga pozdravili celjski župan Alojzij Mihelič, okrajni načelnik Ivan Zobec in drugi odličniki. Pettisiočglava množica je vzklikala ministru, ki je odzdravil ter bil navdušen, da vidi vedno bolj strnjene in številne vrste. Dr. Hanželič je izrazil željo, da bi mladina bila kot kres, ki svetli v temi in ki gori za narod, in da bi to navdušenje ponesla v življenje.

bencev krasen šopek vrtine in nageljev, g. županu pa je poklonila šopek nageljev deputacija ljubljanske organizacije JRZ.

G. župana in gospo županjo so pozdravili nato posamezni zastopniki. Prav prirečen je bil pozdrav g. škofa dr. Rožmana, ki je izrazil upanje, da g. županu gotovo ne bo žal velikega truda s tem potovanjem, saj je storil gotovo mnogo dobrega za ameriške Slovence in za domovino.

G. župan se je zahvalil: »Najprisrčnejša Vam zahvala za pozornost, ki ste jo izkazali ob mojem sprejemu. Ta pozornost naj ne velja meni, temveč ameriškim bratom, katere sem obiskal. To, kar sem doživel v Ameriki, se ne da popisati, to je treba doživeti. Počasteni pa so bili Ljubljana, Slovenija in Jugoslavija. Mestu Ljubljani, ki sem ga zastopal, so velika ameriška mesta izkazala čast in v zadnjih dnevih tudi Pariz. Ameriški Slovenci so mi izjavljali, da s telesom žive v Ameriki, z duhom pa so še vedno v domovini. Prinašam Vam njihove pozdrave. Imel bom še priliko, da Vam več povem o svojem obisku v Ameriki.«

Po teh pozdravih so ponovno izbruhili vzkliki g. županu. Občinstvo je napravilo gost špaltr ter pozdravljalo g. župana, ki je odhajal s kolodvoru.

za možem v Ribnico. Med tem pa je v možu že dozorel strašen sklep. Ko je žena vstopila v moževo spalnico, je ta planil nanjo ter ji nasadil nož v grlo, nato je prerezal svoji nedolžni deklici grlo in slednjitje tudi sam sebi preprekal vrat. Domačini so hiteli po zdravniku. Mož je v kratkem času poškodbam podlegel, isti avtomobil, ki je pripeljal Ivanko Zumer v Ribnico, je moral odpeljati smrtno ranjeno ženo in otroka v Ljubljano, v bolnišnico. Otrok je med vožnjo umrl, žena pa je bila izročena na kirurški oddelk. Zanine poškodbe so se k sreči izkazale za manj nevarne, otrokovo truplo pa je bilo prepeljano v ljubljansko mrtvašnico.

Šlajmarjev dom bodo razširili

Občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva

Ljubljana, 12. junija.

V magistratni dvorani so se danes popoldne zbrali delegati Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ki so bili te dni izvoljeni na podlagi kompromisa vseh skupin brez volitev. Od 45 delegatov je bilo navzočih 39. Občni zbor je vodil predsednik TBPD Peter Klinar, ki je toplo pozdravil vse delegate in nato podal obširno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo:

V vrstah našega privatnega nameščenstva je zrasla ideja višjega zavarovanja potem, ko je bolniška blagajna TBPD v smislu doležil finančnega zakona za leto 1927-28 končnoveljavno postala krajevni organ SUZOR-ja. Zato so bila na občnem zboru društva v oktobru 1929 sprejeta nova društvena pravila, določena mesecni prispevek za dajate višjega zavarovanja na 20 din in novoizvoljena uprava je z januarjem 1930 pričela izvajati dopolnilno zavarovanje. Poudariti je treba zaradi tega razlike med Bolniško blagajno TBPD in med TBPD kot višjim zavarovanjem, ki ni še povsem jasna našim zasebnim nameščenem. Bolniška blagajna TBPD in TBPD kot višje zavarovanje sta v pravem in finančnem oziru med seboj po-

vsem neodvisni samostojni ustanovi. Bolniška blagajna posluje po določbah zak. o zavarovanju delavcev, statuta SUZOR-ja in svojih pravnih aktov. TBPD kot višje zavarovanje pa deluje po lastnih pravilih, sklenjenih na občnem zboru. Bolniška blagajna ima svojo samoupravo, ki jo imenuje minister za socialno politiko iz vrst uslužbencev in delodajalcev, TBPD pa upravlja odbor, izvoljen na občnem zboru.

Kako potrebna je bila uvedba višjega zavarovanja za članstvo, zavarovano pri blagajni, dokazuje stalen porast članstva, ki je v letu 1937 doseglo že številko 4579, po zadnjih podatkih pa se že bliža številu 5000, tako da je nekako polovica zavarovancev bolniške blagajne, ki šteje okrog 9300 zavarovancev, priglajena tudi v višje zavarovanje. Društvena uprava posveča stalno pozornost pridobivanju novega članstva. Prispevki so bili zaradi ustanovitve sanatorija »Šlajmerjev dom« s 1. januarjem 1935 zvišani na 30 din. Predpis prispevkov je dosegel leta 1936 1.540.135 din, leta 1937 pa 1.670.000 din, v razdobju 1930 do 1937 pa je bilo skupno predpisanih na prispevkih 9.377.160 din. Če uvažujemo, da je višje zavarovanje prostovoljnega značaja in društvo nima

Slava orožništva

Belgrad, 12. jun. m. Danes, na pravoslavno binokstno nedeljo, je bila slava orožništva. Svečanosti so se udeležili odposlanec kralja general Zarko Majstorović, voj. minister gen. Marič, postni min. Čvrkič, poveljnik žandarmerije general Naumović in številni odličniki. Po cerkvenih obredih je govoril general Naumović, nakar je defilirala četa in eskadron orožništva. Kakor vsako leto, so potem razdelili nagrade najboljšim orožnikom, in sicer je podelilo notranje ministristvo 10 nagrad po 1000 dinarjev, 20 po 500, rentir Stavro Trpković 4 nagrade po 1000 din, belgrajsko mesto 4 nagrade po 1000 dinarjev in 4 po 600 din. Nagrade so dalje poklonili: Avtoklub, Društvo za zaščito živali in Trgovska zbornica. Od Slovencev so prejeli nagrade narednik Lipovsek Franc 500 din, kaplar Zitnik Vincenc 500 dinarjev in narednik Zdošek Mihael 500 din.

dejansko izvršilnega naslova za izterjavo prispevkov, je treba ugotoviti, da članstvo zadovoljivo zadošča prevzetim obveznostim. Pridobitev pravice do višjega zavarovanja ob uvedbi ni bila vezana na nobena karencno dobo, v teku časa pa se je vendar pokazala potreba po uvedbi le-te. Nova društvena pravila določajo normalno dvomesečno karencno dobo, le za dajate ob porodu morajo biti izpolnjeni karencni roki zakonitega zavarovanja.

V nadaljnjem navaja poročilo ugodnosti, ki jih nudi društvo svojim članom. V razdobju od 1930 do 1937 so znašale celokupne dajatve članom in njihovim svojcem 5.355.844 din, poleg tega pa je društvo v redu in natančno spolnjevalo obveznosti do Pokojniškega zavoda v pogledu amortizacije in obrestovanja posojila, najetega za zgradbo »Šlajmerjevega doma«.

Nadalje govori poročilo o društvenem sanatoriju »Šlajmerjev dom«. Ta dom pa zaradi stalnega naraščanja zavarovanega članstva v zadnjih letih ne more več v celoti zadoščati, in to je društveni upravi v pretekli poslovni dobi nujno narekovalo, da je posvetila intenzivno skrb in pozornost vprašanju razširitve »Šlajmerjevega doma«. Do pomladi t. l. so bila končana obsežna in temeljita pripravljala dela in 13. aprila je uprava na seji sklenila, da društvo naprosi Pokojniški zavod za kredit v znesku 7 milijonov din za izvedbo programa razširitve »Šlajmerjevega doma«. Po tej razširitvi bi sanatorij razpolagal maksimalno z 90 posteljami ter bi obsegal kirurški, interni in ginekološko-porodniški oddelk. Opremil bi se tudi z raznimi ambulatorijji, napravami za fizikalno zdravljenje in razne specialne preiskave, da bi v najpopolnejši meri ustrezal vsem zahtevam modernega zdravstva v interesu zavarovanega članstva.

Poročilo govori nadalje o spremembi pravil, potem o težnjah in stremljenjih uprave glede preureditve nameščenstva socialnega zavarovanja, dalje glede teritorialne porazdelitve delokroga med TBPD, Merkurjem v Zagrebu in Trgovsko mladino v Belgradu itd.

Skrbno sestavljeno poročilo so delegati odobrili s toplim aplavzom.

Izredno vestno sestavljeni zaključni računi TBPD in sanatorija »Šlajmerjev dom« so bili delegatom že poprej razposlani in so bili tudi sprejeti brez debate. V imenu nadzornega odbora je g. Pleško prečital nadzorstveno poročilo, ki ugotavlja vsepovsod najlepši red in vestnost.

Sledile so volitve, pri katerih je bila soglasno izvoljena kompromisna lista, ki se je konstituirala takole: uprava; predsednik Gombac, 1. podpredsednik Martelanc, 2. podpredsednik Klinar, tajnik Sitar, blagajnik Stih, gospodar Likar, odborniki pa Zemljič, Japelj, Trop, Nosan, Velkovich, Svetek; nadzorni odbor: predsednik Hartman, podpredsednik Pleško, člani Leder, Mikuz, Burja. Izvoljeni so bili tudi namestniki vseh odborov.

Med samostoj. predlogi je važen predlog maribor. delegatov, da društvo pristopi k gradnji svoje zdrav. ustanove tudi v Mariboru, ki jo narekujejo težke razmere v mariborskih javnih bolnišnicah in nujni interesi članstva v krajih, ki težijo k Mariboru. Isti samostojni predlog je podal tudi g. Zemljič. Prav tako so mariborski delegati predlagali, da se osnuje v Mariboru poseben svet kot posvetovalni organ društva. Oba predloga sta bila sprejeta po krajši debati, v kateri so vsi govorniki odkrito priznali upravičenost zahtev mariborskih delegatov in članstva.

Več debate je povzročil predlog bivše uprave, da se zvišajo prispevki od 30 na 35 din mesečno, to pa zlasti zato, da bo omogočena izvedba društvenih načrtov glede razširitve sanatorija. Nastopili so številni delegati in se proti, dokler ni bil slednjitje predlog soglasno sprejet v naslednji formulaciji: Prispevek se zviša od 30 na 35 din. Uprava pa se pooblašča, da v soglasju vseh 12 odborov sklene, kdaj stopi to povišanje v veljavo.

Drobne zunanje politične

Praga, 12. jun. b. Danes je bila končana tretja etapa volitev na Češkoslovaškem. Do 6 zvečer ni bilo nikjer nobenega incidenta ter so se volitve izvršile v največjem redu in disciplini. Danes so bile volitve v 8000 občinah. V 4000 občinah je bila vložena le ena lista.

Varšava, 12. jun. AA. (Stefani). Zunanji minister Beck je danes odšel v Tallin na službeni obisk estonski vladi. Ministra spremlja pomočnik ravnatelja političnega oddelka v zunanjem ministertvu. Beck bo ostal v Estoniji do 15. t. m.

Huesca, 12. jun. AA. (Stefani). Navarski oddelki, ki jim poveljuje general Solchuga, nadaljujejo s prodiranjem proti postojankam rdečih španskih čet, katerih jedro tvori 43. divizija. Ta divizija je pred kratkim dobila precejšnje pošilke vojnega materiala iz zamejstva. Kljub temu pa se ji do zdaj še ni posrečilo, da bi nudila močnejši odpor.

Sanghaj, 12. junija. AA. (Stefani). Japonske čete so obkobile od vseh strani mesto Čangčau, ki je zelo važno prometno središče med Lunghajem in progo Pejping—Hankeu. Japonske čete so prispele do črte Pejping—Hankeu južno od Čangčau in na ta način preskale Kitajcem pot proti jugu. Poveljstvo japonske vojske je prepričano, da bo do konca avgusta Hankeu zavzel.

Gorica, 12. junija. AA. (Stefani). Danes je bila tu italijansko-jugoslovanska konferenca za turistično sodelovanje. Veliko število članov konference je odšlo nocoj v Trst, jutri pa bodo obiskali otočje Brioni. Konferenca bo končala s svojim delom v Opatici. Njen namen je poživitev turizma med obema državama.

Berlin, 12. junija. AA. (Havas). Angleški veleposlanik sir Neville Henderson je danes obiskal zunanjo ministira von Ribbentropa. V nemških krogih izjavljajo, da sta na tem sestanku govorila o vprašanjih avstrijskih dolgov.

Minister Vrbanić na trg. kongresu

Svečana seja III. vtedravnega trgovskega kongresa v Ljubljani

Ljubljana, 12. junija.

Čeprav se je z neke strani delala propaganda za neudeležbo na III. vsedravnem kongresu trgovcev v Ljubljani, se je vendar zbralo v kinodvorani hotela Union danes dopoldne okoli 1000 trgovcev iz vseh krajev naše države in Slovenije na svečano sejo kongresa. Bile pa so na kongresu zastopane tudi vse druge gospodarske organizacije po svojih najodličnejših predstavnikih.

Svečano sejo kongresa je otvoril predsednik Zveze trgovskih združenj dravske banovine g. Stane Vidmar, ki je najprej predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. in visokemu kraljevskemu domu. Skupščina je brzojavko stoji odobrila med navdušenimi vzkliki Nj. Vel. kralju, odzvala pa je zaigrala državno himno.

Nato je g. Vidmar pozdravil zastopnika kr. vlade ministra za trgovino in industrijo g. dr. Milana Vrbanića, nadalje bana naše banovine g. dr. Marka Natlačena, kateremu se je zahvalil za svo materialno in moralno podporo, poveljnika dravske divizije g. div. generala Lukiča, zastopnika škola g. stolnega dekana dr. Frana Kimoveca, nadalje se je zahvalil za podporo županu g. dr. Adlešiču, in predsedniku finančnega odbora g. prof. Dermastju, pozdravil predsednika g. dr. Vladimira Ravniharja in prav posebno bolgarske goste na čelu s predsednikom g. Velevom. Zelen je, naj ne bo nobenega kongresa jugoslovanskih trgovcev brez bratov Bolgarov in nobenega bolgarskega trgovskega kongresa brez trgovcev iz Jugoslavije. Vse navzoče predstavnike so udeleženci burno akklamirali.

Nato je prečital pismo notranjega ministra g. dr. Antona Korošca, ob katerega imenu so vsi navzoči privedli ovacije, da želi kongresu najboljši uspehi pri delu za dobrobit trgovskega stanu. Svoje čestitke in želje za uspeh je poslal tudi minister brez portfelja g. dr. Miha Krek. Nato je g. Vidmar prečital še ostale številne pozdrave posameznikov in trg. organizacij iz tu- in inozemstva.

Nato je prvi spregovoril ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen. Pozdravil je najprej vse udeležence, ki so si izbrali naš Ljubljano za kongresno mesto. Poudaril je važnost trgovine v gospodarstvu in dejal, da je urejena in solidna trgovina važen faktor in bistven predpogoj uspešnega gospodarskega življenja. Trgovski stan je v izdatni meri ustvaril narodno blagostanje in s tem bistveno pripomogel k procvitu vsega našega narodnega in kulturnega življenja. Trgovski stan pa doprinaša tudi važen delež drž. financam in financam samouprav vseh stopenj. Želi uspeha kongresu ter gostom, da bi se med nami dobro počutili, spoznali lepote naše zemlje in vzljubili naše ljudstvo in Slovenijo ter da bi še prišli med nas.

V imenu mestne občine ljubljanske je pozdravil goste podžupan g. dr. Vladimir Ravnihar, ki je posebej poudaril važnost Ljubljane kot trgovskega središča. Spominjal se je dejstva, da so se v Ljubljani šolali mnogi hrbski in hrvatski gospodarstveniki. Želi kongresu vidne uspehe, ki naj bodo tudi v korist ostalih stanov našega naroda.

Za Centralo industrijskih korporacij v Belgradu, Zvezo industrijev v Ljubljani in ljubljanski velesojem je govoril g. Avgust Praprotnik, ki je izjavil pripravljenosti industrije sodelovati z drugimi gospodarskimi stanovi in želi složnost med industrijo in trgovino.

V imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je govoril predsednik g. Ivan Jelačin, ki je orisal zgodovino trgovskih organizacij pri nas in drugod ter se izrekal za pot evolucije v našem gospodarstvu in predlagal carinsko unijo z Bolgarijo.

Podpredsednik Društva bančnih zavodov g. Hanuš Krofta je govoril o povezanosti bank s trgovino in sodelovanju bank s trgovino.

Toplo pozdravljen je govoril predsednik bolgarske trgovske zveze g. Dimitrij Veleov, ki je zlasti poudaril, da je potrebno pri delu za zbliznanje med obema narodoma in gospodarstvom postopati načrtno in v etapah, da dosežemo svoj veliki cilj, dejansko najožje zbliznanje obeh narodov. Končal je s pozdravom našemu kralju Petru II., kar so navzoči burno odobraval. Za njim je podal obširen referat o bolgarsko-jugoslovanskih trgovskih odnosih g. dr. Glavan Šipnovski, tajnik bolgarske trgovske zveze. Zlasti je poudaril, da so prve stike med obema narodoma gojili gospodarski ljudje. Gospodarska struktura obeh narodov je bistven predpogoj za zbliznanje. Zato naj se čimprej začne pogajanja za carinsko zvezo, kot je Bolgari imenujejo mitniški sojuz, kaj naj bo realna podlaga za nadaljnje sodelovanje.

Nato je podal obširen referat o stanju in potrebah trgovine v naši državi in posebej v Sloveniji predsednik g. Stane Vidmar. Njegov referat je obsegal vse važnejše točke zahtev trgovskega stanu. Zlasti je poudaril bolj trgovcev proti združenju, vedno težjo povezanost v zunanji trgovini, potrebo strožjega dokaza za usposobljenost v trgovini, potrebo dokaza strokovne usposobljenosti za trgovske potnike, novelizacijo obrtnega zakona v favoriziranju domače industrije, boj proti šušmarstvu, izpremembo uredbe o kartelih, znižanje davčnih bremen, ureditev kmečkih dolgov trgovcem, reformo zakona o pobirjanju nelegalne konkurence, zakona o prisilni poravnavi izven konkursa itd.

V imenu osrednjega predstavništva zvez trgovskih združenj je govoril g. Nedeljko Savić, predsednik te organizacije iz Belgrada, ki je zlasti poudaril nepolitično in patriotično delo trgovskega stanu. Zelen je, da se čimprej pristopi k realizaciji zahtev trgovskega stanu.

Govor min. dr. Vrbanića

Po govorih in referatih je povzel, toplo pozdravljen, besedo minister trgovine in industrije g. dr. Milan Vrbanić. Uvodno je dejal, da mu je zelo prijetno, da more prisostvovati III. vsedravnemu trgovskemu kongresu, kakor je imel že pred dvema letoma priložnost prisostvovati II. kongresu v Belgradu. Kr. vlado veseli, da trgovstvo odkrito pove svoje zahteve, ki so včasih zelo ostre, toda odgovoriti mora, da so načeta vprašanja zelo velikega pomena in komplicirana, tako da se ne da nanje odgovoriti kratko in takoj. Kr. vlada upošteva interese trgovskega stanu, mora pa upoštevat tudi interese drugih stanov in delati za harmonijo vseh slojev našega naroda. Upoštevala pa bo vse stvarne in izved-

Zemunska vremenska napoved: Deloma oblačno na večji zahodni polovici države in v severnih krajih, kjer se bo še bolj pooblačilo in bo deževalo. Povečini jasno v vzhodnih in južnih krajih. Tu bo nastopilo žež dan postopno pooblačenje. Verjetno se ponekod tudi nevihte.

ljive nasvete. Glede zakona o združenjih je mnenja, da je ta zakon prišel po popolnoma zakoniti poti in veljavo in da se ga je treba držati, ker je zakon, bilo pa je mesto nastopiti za njegovo izpremembo v zakonodajnem telesu naše države. Aktualno priporočilo trgovskega stanu je, da si najde v tem forumu svoje zaščitnike in branilce svojih interesov: v parlamentu in odborih, ki so delali ta zakon. Kr. vlada si želi močne vrste gospodarskih ljudi in močni trgovski stan. Kajti prepričana je, da je trgovina najboljši srednik med konsumenti in producenti ter to upošteva v svoji gospodarski politiki. Če se danes govori, da kr. vlada ni storila tega in tega za trgovski stan, potem je potrebno vedeti, da je kr. vlada mnogo storila baš za ta stan na drug način, kar dokazuje primer industrijskih prodajalen. Ni šla po poti, predlagani od trgovcev, da bi jih prepovedala, ampak je povečala davčno breme teh prodajalen in podružnic ter tako pomagala trgovini.

Nadalje se ne sme pozabiti, kako zelo se je izpremenil gospodarski položaj v državi. Kdor primerja stanje pred tremi leti in danes, vidi veliko izboljšanje. Noto je g. minister omenil celo vrsto indeksov, ki kažejo pozitivno gospodarsko delavnost na vseh poljih. Tudi to delo na izboljšanje gospodarstva je bilo važno delo vlade, ki je prišlo v prid trgovskemu stanu, ki more uspevati dobro le tedaj, če so splošni gospodarski pogoji dobri, za to pa se je ravno pobrigala vlada.

Glede konkretnih ukrepov kr. vlade najavlja g. minister, da je zaključena redakcija uredbe o krošnjarstvu, ki bo izšla v 2-3 tednih in ki bo ustregla trgovstvu. Z ozirom na kritiko državnih ustanov, ki se bavijo z dirigirano trgovino, t. j. Priv. izvozne družbe in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (za živino), je ugotovil, da so nam take ustanove usilile razmere v zunanji trgovini, to se pravi, dirigirano gospodarstvo drugih držav. Priznava, da so te ustanove zmanjšale nekoliko dohodek trgovini, toda upoštevat je treba, da morajo te ustanove zbirati rezerve iz svojega dobička, ki ni nobena tajnost. Fonde Priv. izvozne družbe je cenili na okoli 120 milij. din in ministruva zasluga je v nemali meri, da je zbral te fonde, ki so potrebni za vsak primer. Ne ve se, kaj se vse lahko še pripeti v svetu v novih kampanjah in boljše je, da dočakamo drugačne razmere s polnimi blaginami kot pa s praznimi. Težje je bilo delati pred tremi leti s praznimi blaginami kot sedaj s polnimi.

Spominja se obiska naših gospodarskih ljudi v Bolgariji, katerega se je udeležil kot aktiven gospodarstvenik. Sprejem je bil prav bratski, toda tedaj je bilo novo razmerje med nami in Bolgari še nežna bilka, katero je bilo treba skrbno negovati, danes po štirih letih pa lahko glede tega mirno gledamo v bodočnost.

G. minister izjavlja, da bo vzel resolucije trgovskega kongresa v obravnavo v prihodnjih mesecih ter bo osebno skrbel za izpolnitev upravičenih želj trgovstva, saj je bil sam gospodarski človek. Posebej apelira na sodelovanje trgovine pri novelizaciji obrtnega zakona, katerega splošni načrt je že gotov. Izjavlja, da ostane glede trgovskih odn. prisilnih organizacij po starem, vidi pa veliko stanovsko solidarnost, kateri ni treba zakonskih vezav. Želi, da bi se vse manifestacije trgovskega stanu gibale kot doslej na dostojni višini, kar dokazuje jakost trgovskih organizacij.

Za izvajanja g. ministra dr. Vrbanića se je iskreno zahvalil g. Stane Vidmar, izražajoč upanje, da bodo zahteve upoštewane. Navazuje na izvajanja g. ministra ter pravi, da je potrebno tudi trgovskemu stanu afirmirati se v javnosti.

Resolucije

Nato so bile prečitane resolucije, v katerih zahteva trgovstvo izpolnitev svojih zahtev in se posebej naroča osrednjemu predstavništvu, naj se pobriga za doseg: 1. ustanovi naj se paritetna komisija zaradi priprave predloga o socialnem zavarovanju trgovcev na splošni in prisilni podlagi. 2. Po izteku sedanje pogodbene dobe naj se veleprodaja soli prepusti prosti konkurenci. 3. Izpremeni naj se način plačila 2,5% splošnega poslovnega davka na drva. 4. Naj se Osrednje predstavništvo pobriga pri kr. vladi za izpolnitev želja, izraženih v resolucijah.

V končni resoluciji apelira kongres na kr. vlado, da v čim krajšem roku prouči in realizira vprašanje carinske unije med Jugoslavijo in Bolgarijo. Istočasno priporoča osr. predstavništvu in osrednji bolgarski trgovski organizaciji, da ustalovita stalen odbor zaradi proučevanja aktualnih trgovskih vprašanj in predlaganja važnejših predlogov za pravilni razvoj medsebojnih trgovskih zvez.

S tem je bil dnevni red izčrpan in so je predsednik g. Vidmar zahvalil za udeležbo in sodelovanje ter zlasti apeliral, da se z Bolgari čimbolj zedinimo in da se vidimo na prihodnjem trgovskem kongresu v Novem Sadu. Noto je godba »Sloga« zaigrala še himno »Hej Sloveni«, katero so vsi kongresisti z navdušenjem zapeli.

Kosilo v čast gostom

Opoldne je Zveza trgovskih združenj privedila v restavraciji Union kosilo v čast gostom, pri katerem je bil navzoč minister g. dr. Vrbanić s soprogom in pomočnik bana g. dr. Stanko Majcen s številnimi odličniki. Na kosilu je bilo izrečenih mnogo prisrčnih napitnic po gg. Vidmarju, Velevu in Saviću.

Minister dr. Vrbanić na velesojmu

Danes je bilo na velesojmu živahno nedeljsko vrvenje, katerega tudi ni motila gneča v paviljonih in vročina, ki je nekoliko ponehala šele z dežjem ob 6 zvečer. Posebno veliko je bilo obiskovalcev-trgovcev, ki so prišli na vsedravnim trgovski kongres v Ljubljani in porabili to priliko za obisk velesoja. Zaradi tega so bile kupčije v vseh branah znatne. Tudi zanimanje za zrebanje kuponov obiskovalcev velesoja, ki bo jutri zvečer, je bilo veliko.

Popoldne si je ogledal razstavne prostore in predmete tudi minister trgovine in industrije g. dr. Milan Vrbanić, ki je prišel v spremstvu svoje gospe soproge. G. ministra so sprejeli in vodili po velesojmu funkcionarji velesoja. G. dr. Vrbanić si je posebno ogledal cestno razstavo, nato razstavo kovinske, papirne, usnjarske, tekstilne in pohištvene industrije ter obrti. Izrazil se je o vsej prireditvi zelo pohvalno ter čestlital k uspehu ter obljubil še nadalje svojo naklonjenost. Zvečer je g. dr. Vrbanić odpotoval z brzovlakom v Zagreb.

Nedeljski sport

Motorne dirke v Zagrebu

Slovenec Starić prvak Jugoslavije

Zagreb, 12. junija.

Danes je bila tukaj prva letošnja motorna dirka v prireditvi I. hrv. motokluba v Zagrebu na lastnem dirkališču v Maksimiru. Poleg najboljših hrbskih dirkačev, kjer se je ta sport v zadnjih letih razvijal zelo uspešno, so bili povabljeni na dirko tudi slovenski dirkalci s Hermezanom Starićem Ludvikom. Skupno je tekmovalo nad 50 dirkačev v vseh kategorijah od 100 do 1200 ccm. Gledalcev se je zbralo nad 5000.

Kategorija 100 ccm: Startalo je 13 tekmovalcev. Prvi je bil Mokrovič Branko od I. hrv. motokluba na DKW s 4:11 in tri petine, drugi Tomazić Slavko I. hrv. motokluba s 4:11 in štiri petine, tretji Antolić Franjo, motoklub Zagreb DKW s 4:18 in dve petini in četrti Anžur Alojzij, Hermes-Ljubljana, na DHW.

Kategorija turistični motor do 1200 ccm. Startalo je 5 tekmovalcev. Prvi je bil Likar Edvard, I. hrv. motoklub, na Arielu, 3:27 ena petina. Drugi Urojić Anton na DKW, 3:27 dve petini. Tretji Šoštariko Kazimir na Arielu 3:30. Povprečna hitrost je bila 79 km na uro, kar je za turistični motor zelo odličen čas. Favorit Urojić je moral prepustiti prvo mesto Likarju, ki je bil od starta v vodstvu.

Športna kategorija 250 ccm: 1. Drnovšek Slavko, I. hrv. motoklub, na DKW v času 2:56 ena petina. 2. Karažija Vlado, Motoklub, na DKW, 3:10 tri petine. 3. Kunaver Jože, Hermes-Ljubljana, na Vilersu, s 3:18. Zagrebski motorist Fošner se je na ovinku prevrnil in padel pod svoj motor ter tako izgubil drugo ali celo prvo mesto. Odpejali so ga nezavestnega z dirkališča.

Športna kategorija 500 ccm: 1. Starić Ludvik, Hermes-Ljubljana, na Japu, 3:05. 2. Urojić Anton, I. hrv. motoklub, na Japu, 3:05 dve petini. 3. Penedić Zvonko, I. hrv. motoklub, na BSH, 3:14. Startalo je sedem vozačev. Dirka je bila zelo napeta. Od starta je potegnil Urojić, ki pa je že na drugem ovinku prvega kroga moral prepustiti vodstvo Stariću, ki je potem odbržal vodstvo z gotovostjo do konca. Urojić je prehitel še Zagrebčana Babića, ki je na zadnjem ovinku 200 m pred ciljem padel in s tem izgubil gotovo drugo mesto. Starić je privozil okoli 200 m pred Urojićem na cilj.

Tolazična tekma športne kategorije 500 ccm: 1. Penedić Zvonko, I. hrv. motoklub, na BSH, 3:24. 2. Planinec Slavko, I. hrv. motoklub, na Arielu, 3:20 dve petini. 3. Šoštariko, I. hrv. motoklub, na Arielu, 3:39 ena petina.

Športna kategorija do 1000 ccm za narodno prvenstvo. To je bila zadnja dirka današnjega sporeda. K tej dirki so bili pripuščeni samo najboljši trije jugoslovanski vozači: Slovenec Starić in Zagrebčana Urojić in Babić. Takoj po danem nalogu se je razvila ogorčena borba treh enakovrednih motorjev. Urojić, ki se je zopet potegnil od starta, je moral že takoj na prvem ovinku priznati prednost Stariću in Babiću. Starić se je v vsakem ovinku bolj oddaljeval od ostalih dveh tekmecev. V drugem krogu je izenačil svoj lastni rekord, katerega je postavil pred dvema letoma na istem dirkališču, ko je porabil za en krog, to je 750 m, točno 29 sekund, kar daje povprečno hitrost 93,1 km na uro.

tisočglava množica na dirkališče in dvignila »letečega Kranjca« na svoje rame ter ga z vencem na glavi navela po dirkališču.

Mariborski sport

Državno prvenstvo juniorjev-kolesarjev

Tekmovali so na progi Celje-Maribor v daljavi 62 km.

Maribor, 12. junija.

Dance so bile na progi Celje-Maribor tekme za državno prvenstvo juniorjev-kolesarjev. Proga je merila 62 kilometrov, startalo pa je danes jutraj v Celju 20 tekmovalcev, ki so prišli vsi na cilj. Zastopani so bili dirkači mariborskega, ljubljanskega, zagrebskega, karlovaškega in sarajevskega podsaveza. Borba je bila na vsej progi celo ostra, pa tudi lepa in zanimiva. Potekla je brez vsakih incidentov in protestov, kar je znak, da se je tekmovaljevrilo v popolnem redu. Precej težko se povzročali mladim tekmovalcem hudi klanci in slaba cesta. Vodstvo dirke je bilo v rokah saveznega podpredsednika Jurčeca, sodnik je bil Kranjec, za tehničnega referenta je fungiral podpredsednik Fais iz Celja, dočim je bil na cilju tehnični referent mariborske podzveze Glavič ter člani vodstva Lubša, Struč in Sapec.

Kot prvi se je pojavil na cilju dirkač ljubljanske podzveze Podmišček Franc s časom 1:53.21, kar znaša na 62 km dolgi progi povprečno brzino 32.796 km na uro. Drugi je bil Sodec (Maraton, Maribor) 1:53.45, tretji Čehodić (Gradjanski, Zagreb) 1:54.04, četrti Rebrovic (Gradjanski, Zagreb) 1:57.42. Sledili so še sledeči: Kolšin (Hermes, Ljubljana), Gregorić Joško (Hermes, Ljubljana), Rozman (Zelezničar, Maribor), Othenamer Ivan (Orao, Zagreb), Petrović Vaso (K. K. Sarajevo), Kramer Ivan (KSK Celje).

Po dirki je bil v hotelu Mariborski dvor sestanek žirije in tekmovalcev, kjer je bila razdeljena nagrada. Ugotovilo se je, da so naši juniorji izvrstni, saj so vozili boljše kakor etapni vozači, ki so vozili lansko leto na tej progi. Dobili so deset lepih nagrad.

TRIBOJ LAHKOATLETOV, SPRINTERJEV, METALCEV KOPJA, SKAKALCEV NA STADIONU S. K. ZELEZNICARJA

Maribor, 12. jun.

Sprinterji: 60, 80, 100 m: 1. Les (Rapid) 7,6, 9,8, 12,3 sek., točk 1573; 2. Musnik (Rapid) 7,6, 9,8, 12,3 sek., točk 1553; 3. Starešina (Zelezničar) 7,8, 9,8, 12,2 sek., točk 1503.

Metanci. 1. Stepinski (Ilirija) krogla 11,77, disk 40,01, kopje 39,70 — točk 1720; 2. Hlade (Zelezničar) krogla 11,67, disk 35,11, kopje 42,25 — točk 1614; 3. Leut (Zelezničar) krogla 11,07, disk 32,42, kopje 36,30 — točk 1392.

Skakalci. 1. Stepinski, višina 1,60, daljava 5,94, troskok 11,52 — točk 1574; 2. Filipić (Maraton), višina 1,60, daljava 5,67, troskok 11,94 — točk 1563; 3. Koren (Rapid), višina 1,55, daljava 5,07, troskok 11,61 — točk 1497.

Sodniki: dr. Zettmar, Venuti, Fišer.

Visoka zmaga Mure

SK Mura (Murska Sobota) — SK Slarija

(Pobereje) 8:1 (2:0).

Maribor, 12. junija.

Gornja prijateljska tekma, ki je bila na stadionu Zelezničarja, je prinesla gostom visoko in zasluženo zmago. Slavija je bila ves čas v podrejeni vlogi in igralci se niso razumeli med seboj. Obramba je imela slab dan. Zaradi izredne surovosti je sodnik v drugem delu prvega polčasa izključil napadalca Slavije, ki je morala igrati ves čas z desetimi možmi.

Mura je prijetno presenetila, igrala je zelo lepo, napad pa je streljal iz vsakega položaja. Sodil je g. Bergant. Pred tekmo so igrali stariček Zelezničarja — Slavije 7:1.

Pariz, 12. jun. b. Italija : Francija 3:1.

Antibes, 12. jun. b. Švedska : Kuba 8:0.

Lille, 12. jun. b. Madžarska : Švica 1:0.

Bordeaux, 12. jun. b. Češkoslovaška : Brazilija 1:1.

Pariz, 11. junija. AA. Danes so bile odigrane finalne tekme za mednarodno prvenstvo Francije v tenisu. Prvenstvo si je osvojil ameriški teniški igralec Budge, ki je igral s Čehom Menzelom 6:3, 6:2, 6:4. Svetovni prvak Budge je bil ves čas igre v premoči. S to zmago si je osvojil prvenstvo Francije.

Zaključek slov. tedna na Jesenicah

Jesenice, 12. junija.

Slovenski teden se je zaključil danes z impozantno manifestacijo slovenstva. Ob 9 jutraj se je začel pomikati spreved od župnišča proti Krekovemu stadionu, ki ga je začel konjenik z državno zastavo, za njim pa konjenica z narodnimi zastavami. Sledili so kolesarji na okrašenih kolesih, tržiška godba, narodne noše, slovenske družine na vozeh, kjer so se videli prizori iz kmečkoga življenja, tako plug, ki ga vodijo kmetje na vozu, gorenjska skupina ogljarijev, harmonikarji, razne skupine iz Rovt in Breznice, predstavljajoč slovensko oheet, skupina bojevnikov ter posamezne katoliške organizacije z Jesenic, mladei, dijaki, fantovski odseki ter veliko občinstva. Zaključek je tvorila skupina županov iz Rateč, Kranjske gore, Dovjega, Bohinjske Bistrice, Breznice, Gorij, Ribnjega, Radovljice, ki so se peljali v avtomobilu. Zastopan je bil tudi jeseniški župan kot častni predsednik ter banksi svetnik g. Arnež.

Na stadionu je daroval sv. mašo rojak kanonik dr. Gregor Žerjav, duhovni vodja slovenskih fantov. Imel je prisrčen cerkven govor, v katerem je poudaril slovensko katoliško prosveto ter ljubezen do slovenskega jezika in vere, trdeč, da Slovenci z vero živimo in brez nje pademo. Svoj govor je zaključil z geslom »Povzod Boga!«.

Po sv. maši je znani jeseniški prosvetni delavec g. Franc Klinar začel tabor ter prebral pozdravno brzojavko ministra dr. Korošca, ministra dr. Kreka, bana dr. Natlačena in predsednika apelacije dr. Golje. Noto je predlagal, da se pošljejo udanostni brzojavki kralju in knezu namestniku, pozdravni brzojavki pa ministru dr. Korošcu obenem s čestitkami k njegovemu godovnemu dnevu ter ministru dr. Kreku. Pri posameznih pozdravih je igrala tržiška godba državno himno, slovensko himno in na koncu himno slovenskih fantov.

Po začetku tabora je govoril slavnostni govor urednik »Slovenec« dr. Tine Debeljak, in sicer z geslom: »Le vstop, ti narod moj!« Poudaril je potrebo skupnega delovanja vseh slovenskih sil, predvsem poudarjajoč potrebo čim tesnejše skupnosti slovenskih katolicov. Razvijal je misli na osnovi stavka: »Mi smo narod, ki ima Boga za

očeta, ki veruje v slovensko materino Besedo in se bori v sedanjosti za svoje lice in svoje pravice!« Ob zaključku se je obrnil na prosvetne delavce ter poudaril potrebo skupnega prosvetnega delovanja, ki je spet zaživel z vsem svojim plamenom.

Nato je govoril še častni predsednik prireditve slovenskega tedna, jeseniški župan g. Markež.

Popoldne so najpreje imeli zborovanje slovenski dijaki z vse Gorenjske. Sestanek je vodil dijak Čop. Sestanek so pozdravili zastopniki Dijske zveze, Akademске zveze, društva »Bistrica« iz Kamnika ter šentivške paleštre. Namesto zadržanega g. Solarja je imel na dijske proگرامatičen govor dr. Tine Debeljak, ki je poudaril potrebo tesne povezanosti izobraženstva ter složnega sodelovanja predvsem na kulturnem polju. Za njim je govoril g. dr. Vilko Fajdiga, ki je prav tako podrobneje obravnaval delo katoliških dijakov med počitnicami po geslu: »Z Bogom za narod!«

Ob 3 se je začela mladinska prireditev na Krekovem stadionu, ki jo je začel g. Saviček, predsednik gorenjskega fantovskega okrožja. Okrog 3000 ljudi je z velikim zanimanjem in navdušenjem gledalo lep nastop naših deklet, fantov, mladenk in mladcev. Posebno lepe so bile orodne vaje vzorne jeseniške tovaladne vrste pod nadstvom g. Zeleznika. Tovalodci so želi veliko odobravanje in so s svojimi predvajanjmi navdušili gledalce, saj so med njimi znani slovenski tovalodci, ki bodo ponesli našo telesno kulturo v svet, namreč poleg načelnika g. Zeleznika še gg. Natlačen in Legan. Noto so nastopili tudi jeseniški dijaki. Medtem so na obronkih mestih igrala dekleta domače narodne igre. Vaje sta spremljali jeseniška godba pod vodstvom g. Bizjaka in tržiška godba. Malo pred koncem se je vtila ploha in prekinila lep tovalodni nastop.

Po tekmovalju se je razvila v Krekovem prosvetnem domu prisrčna zabava.

Velika slovenska manifestacija na Jesenicah je napravila na vso Gorenjsko globok vtis in je bila zares lep in vreden zaključek zanimivih prireditvev slovenskega tedna, ki so si ga Jeseničani postavili resnično za vzor vsem podobnim slovenskim prireditvam. K današnjim prireditvam jim lahko od srca čestitamo!

Primorske vesti

Romanje Tržačanov in Goričanov v Rim

Tržaški »Piccolo« je poročal, da je goriški nadškof sklenil organizirati romanje duhovščine in vernikov v Rim v zahvalo, ker je bil Anton Santin, bivši reški škof, imenovan za tržaškega škofa. Romanja bi se udeležili duhovniki in verniki iz goriske in tržaškoproske škofije. Potovali bodo 27. junija in ostali v Rimu tri dni. Tretji dan bodo sprejeti pri sv. očetu, ki se mu bodo zahvalili za imenovanje škofa Santina.

Velik požar

V Godovici nad Idrijo je nastal požar na posestvu Marije Medvedove in se hitro razširil na stanovanjsko hišo njenega sosedca Franceta Selaka. Vaščani in rudniški gasilci iz Idrije so se trudili, da bi ogenj zadušili, pa se jim ni posrečilo. Obe hiši sta pogoreli do tal. Škode je okrog 40.000 lir.

Težavno reševanje na morju

31 letni delavec Emil Škerl iz Rocola in njegov tovariš 24 letni Silvij Deklevo iz Sv. Marije Magdalene Spodnje sta se po delu podala s čolnom na morje, da se nekoliko razvedrta. Kmalu sta bila daleč od obrežja, ko ju je zajela noč. Takrat je odplula iz luke velika ladja »Conte Verde«, ki je bila namenjena v Zader. Da bi si jo od blizu ogledala, sta se nepravilno približala veliki ladji. Zaradi tega je bil njun čoln kmalu v območju valov, ki jih je povzročala ladja s svojimi vijaki, in se preden sta se zavedela nevarnosti, sta bila že v vodi in v smrtni nevarnosti, da ju ne raztrgajo vijaki. Na ladji so takoj opazili nevarnost in dali znamenje s sireno ter poskušali ustaviti ladjo, kar pa je bilo nemogoče. Preteklo je nekaj časa, preden je priplul reševalni čoln. Med tem časom je Škerl našel v temi prevrnjen čoln in se ga je krepko oprijel. Njegov tovariš se je pa izgubil. Škerla so kmalu rešili. Deklevo so pa iskali z reševalnim čolnom čeli dve uri, preden so ga našli vsega izmučenega. Med tem časom so z ladje »Conte Verde« svetili z močnimi reflektorji in tako olajšali iskanje. Oba ponesrečena so prepeljali v bolnišnico, kjer sta ostala nekaj dni, ker sta bila popolnoma izmučena in premražena.

Vodovod v Matuljih

V Matuljih bodo zgradili velik vodovod in pa šolo. Občinska uprava je v ta namen sklenila najeti večje posojilo pri reški hranilnici in se pri nekem drugem denarnem zavodu. Obe posojili je reški pokrajinski odbor dovolil. Višina obeh posojil ni znana.

Rude v Abesiniji

Italijanski listi poročajo o bogastvu rud v Abesiniji. Podatke so dali generalno nadzorništvu za rude, rudniški uradi (državnih in podržavljenih rudnikov) in zasebna rudniška podjetja. Ti podatki se nanašajo na ozemlje, ki je bilo doslej proučeno in pregledano v času od konca abesinske vojne do danes. V poročilih italijanskih listov ni navedeno, koliko ozemlja je še nepregledanega, ampak je samo pripomnjeno, da se raziskavanja nadaljujejo.

Abesinska visoka planota izključuje možnost velikih petrolejskih ležišč. V Somaliji in abesinskem nižjem predelu raziskuje italijanska petrolejska družba AGIP. Premog so našli samo v majhnih količinah in je po kakovosti najslabši (lignit). Sljudo so našli na dveh krajih, kar bi priložilo v poštev za industrijske namene. Več vrednosti imajo ležišča soli in to v rudnikih Daltol v Dankaliji. Za izkoriščanje je se je prijaviло več družb. Ugotovili so, da je železna ruda precej razširjena, a določiti niso mogli natančno obsega ležišč. Vsa najdišča železa, katera so doslej pregledali, pa so brez posebnega pomena. Večje upanje imajo glede železa in platin. Toda doslej niso vsa najdišča pregledana in ni mogoče izreči nicesar točnega. V Eritreji so našli precej obširna ležišča, ki bi priložila v poštev za izkoriščanje. Omenjeno je ležišče bakrene rude v Eritreji. Nade, ki so jih imeli, da bodo našli baker v Harariju, se niso izpolnile. Čid so našli v Somaliji. O drugih kovinah še ni sledu. K temu bi omenili, da je pregledan že velik del abesinskega ozemlja in da kakih velikih ležišč rude tudi nadalje ne bodo našli, ker so dela v teku zadnjih let v veliki meri že opravljena.

Nov papirnat denar v italijanskih kolonijah

Italijanska vlada je sklenila uvesti v svojih kolonijah poseben papirnat denar, in sicer bankovce po 1500, 1000 in 500 lir, ki jih bo izdala italijanska Narodna banka. Promet s temi bankovci bo dovoljen samo v mejah italijanskih kolonij, zunaj pa bo promet s temi bankovci prepovedan. Veakemu, ki bo prestopil meje kolonije, bodo ta denar na meji zamenjali.

Za tovarno aluminija v Istri

»Corriere istriano«, ki izhaja v Pulju, ponovno piše o istrskem bauxitu in o vprašanju zgradbe tovarne za aluminij v Istri. List ponovno izraža željo, da bi se v Istri zgradila tovarna, ker je Istra vedno dajala, zelo malo pa prejela. Poudarja za sluge istrskega bauxita za fašistični režim, posebno pa o priliki sankcij, in pravi, da je treba Istro vendar enkrat nagraditi za njen patriotizem.

Drobne iz Julijske Krajine

Gad je pičil 13 letnega Antona Faganela, ko je nabiral drva v gozdu. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so ga rešili s transfuzijo krvi.

Ker ni redno hodil k vojaškim predvajam, je bil pred vojaškim sodiščem v Rimu obsojen na 3 mesece zapora 21 letni Alojzij Razpor z Goriškega.

Pet milijonov lir je rimska vlada dovolila kot prispevek države za zgradbo poslojil pravne fakultete in fakultete političnih znanosti v Trstu.

S kolese v avtomobil se je zaletel 50 letni Andrej Prelec iz Spodnjih Vrem. Poškodoval se je tako hudo na glavi, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Utonil je v velikem kanalu v Trstu 40 letni Rudolf Jelen, ko je hotel stopiti na ladjo. Njegov prijatelj, ki je stal na obrežju, mu ni mogel pomagati in še preden je prispela pomoč, je Jelen izginil s površja. Po dolgem iskanju so našli v morju Jelenovo truplo.

Nesreče v Pulju. V tovarni cementa v Pulju je nastal nevaren požar, ki so ga pa gasilci z velikim trudom pogasili, da ni nastala še večja škoda. — Delavec v rudniku bauxita Mijo Bursič si je pri delu zlomil ključno kost. — Z dela se je vračal domov 30 letni delavec Rudolf Uračič. Med potjo je tako nesrečno padel, da se je močno poškodoval in so ga morali prepeljati v bolnišnico. — V tovarni cementa v Pulju se je smrtonosno ponesrečil delavec Peter Jokolič. V bolnišnici so ugotovili, da ima počeno lobanjo in hude rane po vsem telesu.

Zmanjšani uvoz madžarske živine. Italijanska vlada je ponovno znižala uvoz madžarske živine. Madžarski izvozniki bodo odlej smeli uvažati samo 300 kosov živine na teden. Prvotni tedenski kontingent je znašal 1200 kosov. Nedavno je bil znižan na 600 in sedaj na 300 kosov govedine.

Predsednik vlade Mussolini bo obiskal Padovo in Trst, kjer bo imel govore.

Cene v Italiji morajo biti skozi dve leti stalne, in sicer za blago, najemnine, zakupe, vodo, plin in električni tok.

Drobne novice iz Koroške

Sest slovenskih novomašnikov na Koroškem. Na praznik sv. Petra in Pavla bo v Celovcu posvečenih med drugimi tudi pet slovenskih bogoslovcev, in to: Jandi Filip iz Djekš, Kanauč Pavle iz Globasnice, Stindl Maks iz Dobrle vasi, Wrumnik Franc iz Gorenč in Zablaticnik Pavel iz Bilčova. Kot šestni bo prejel sv. posvečenje v Inomostu še g. Sreene Kristo s Suhe.

Dev paroki. Na Humeu pri St. Ilju nad Dravo se je poročil g. dr. Joža Grafenauer z Marije na Zili z gđ. Ireno Falkner, p. d. Andrejevo s Podjeburga. Poročal je župnik Petrič, priči pa sta bili prof. dr. Joško Tieshler in mizarški mojster Franec Kovačič. — V Skofljah pa se je poročil tajnik tamošnjega slovenskega društva in navdušen pevec Andrej Anderwald z Mieklo Rjavčnikovo iz hodiške fare. Domaši pevci in tamburaši so poskrbeli, da je bilo ženitovanje nad vse veselo. Mladima paroma želimo tudi mi obilo sreče.

Slovensko prosvetno društvo »Zvezda« v Hodišah je imelo svoj občni zbor. Iz pregleda poslovanja je bila razvidna velika živahnost delovanja in porast društvenih članov na 174 oseb. Odslej bo vodil prosvetno življenje v Hodišah novoizvoljeni predsednik »Zvezde« Mlinar Tevžej Kompoš. Fantje pa so sklenili ustanoviti tamburaški zbor. Da bi bilo čim več uspeha!

V Smarjeti v Rožu se je pri ribolovu ponesrečil posestnik Janez Ibovnik zaradi eksplozije dinamita. Odtrgalo mu je roko, na glavi in na nogi je dobil težke poškodbe. Ponesrečena so takoj prepeljali z rešilnim vozom v celovško bolnišnico.

Kot izhaja iz poročil v nemških listih, namerava država kupiti kos obrežja ob Zablaticnem jezeru pri Zammajah in zgraditi tam okrevališče za delavce. To podjetje bi se izvršilo v okviru KdF. V Skocijani je p. Konstantin Urankar poročil svojega brata Janeza z gđ. Ireno Kačnik-Oličovo. Svatovanja se je udeležil med drugimi tudi nevestin stric slovenjegraški župan dr. Jože Piec in župnik starešina g. Vinko Poljanec.

V Logi vasi je umrl dolgoletni cerkveni klju-

Ljubljanske vesti

Drevišnji cerkveni koncert, ki ga izvajajo v frančiškanski cerkvi ga. Zlata Gjungjenae, Aleksander Kolacio, prof. Pavel Rančigaj in Ljubljanski komorni kvartet, začne točno ob 20. Spored je izredno bogat in obsega celo vrsto plemenitih skladb resne vsebine. Po sestavi sporeda samega in po odličnih sodelovalcih moramo poudariti, da smo imeli v Ljubljani še malo tako lepih cerkvenih koncertov, kakor bo nocojšnji. Zato prav posebno opozarjamo nanj. Tekom dneva se dobe vstopnice v knjigarni Glasbene Matice, od pol 8 dalje pa bo blagajna pri glavnem vходу v frančiškansko cerkev na stopnicah. Dostop v cerkev pri stranskih vhodih je dovoljen samo v vstopnico.

Za gradbene inženirje so bili diplomirani na tehnični fakulteti v Ljubljani gg. Martinjak Dore iz Kozarij pri Ljubljani, Guzelj Teodor iz Ljubljane in Cvahte Anton iz Celja. Čestitamo!

Produkcija komorne šole, ki jo vodi na drž. konservatoriju prof. Rupel, ima drevi ob četrt na 7 svoj nastop v veliki filharmonični dvorani. Spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice.

Produkcije operne šole so bile vedno zelo priljubljene. Upajamo, da bo tudi drevišnja napolnila operno gledališče. Slišali bomo dejanja odnošen prizore iz oper Manon, Werther, Mignon, Glumaci, Lakme in Prodane neveste. Opozarjamo, da se prvo dejanje Prodane neveste izvaja v celoti z mešanim zborom in baletom. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni v operi, cene kakor pri dijaških predstavah. Začetek točno ob pol devetih zvečer.

Gasilska slovesnost za Bežigradom

Ljubljana, 12. junija.

Gasilska četa Ljubljana-severni del je pred kratkim dobila svoje prvo orodje, motorno brigalno, ki je bila dane slovesno blagoslovljena. Ob tej priložnosti je ljubljanska gasilska četa tudi privedla župni zlet za Bežigrad, da tako povzdigne praznik bežigradske čete. Dopoldne ob pol 10 je izpred Mestnega doma odkorakalo nad 150 gasilcev v krojih pod poveljstvom načelnika g. Pristovika s poštarско godbo do bežigradske gimnazije, kjer je goste tolo pozdravil predsednik čete Ljubljana-severni del starešina gosp. dr. Kodre. Nato je bilo v dvorani bežigradske gimnazije gasilske zborovanje, na katerem sta predavala gasilski inspektor inž. Dolenc o razvoju modernega gasilstva, in član župne uprave dr. Mis o samarijanstvu in gasilstvu. Zatem je bila pred gasilskim domom blagoslovljene nove brigalne, ki jo je opravil župnik p. Kazimir Zakrajšek. Spregovoril je tudi zastopnik ljubljanske mestne občine obč. svetnik g. Šalehar. Sledil je mimohod gasilcev pred zbranimi odličniki in kumicami nove motorne brigalne. Vsa slovesnost je prav lepo uspeła.

Skoro 1400 banovinskih uslužbencev organiziranih

Ljubljana, 12. junija.

Nad 300 delegatov in članov Društva banovinskih uslužbencev in upokojevcv je danes dopoldne prisostvovalo v frančiškanski dvorani III. rednemu občnemu zboru te preprotebe in agilne organizacije. Občni zbor je vodil predsednik gosp. Jože Pirč, ki je v začetku predlagal udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kralj. Vis. knezu-namestniku Pavlu ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, notranjemu ministru dr. Korošcu, ministru dr. Kreku, banu dr. Natlačenju in predsedniku Zveze društev banovinskih uslužbencev dr. Subotiču. Vse brzojavke so bile sprejete z velikanskim navdušenjem. Predsednik se je nato spomnil med letom umrlih članov društva in podal v glavnih obrisih delo-

čar Jožef Weiss, p. d. Strešnjak z Jezerce. Njegov tihi in mirni značaj, njegova velika ustrežljivost sta mu v življenju pridobila mnogo prijateljev.

Za polje se oheta številni obisk letoviščarjev iz starega raiha. Na letovanje v Avstrijo jih je pozval pokrajinski vodja Burekel sam. — Planinski hotel »Karawankenhof« v Podgori je kupila narodnosocialistična ženska zveza.

Pri zadnji naborniaki akciji za NSV (narodnosocialistična dobrodelna organizacija) so samo v Avstriji nabrali nad milijon mark.

Koroško učiteljsko bo imelo 4. in 5. julija veliko zborovanje, na katerem se bo organizirala narodnosocialistična učiteljska zveza za Koroško.

Zlati novci za 100 in 25 šilingov ter srebrni novi za 5 in 2 šilinga s 15. junijem ne bodo več v prometu. Do 15. julija jih bodo zamenjavale podružnice državne banke.

Za mleko so uradno določene sledeče cene: V prvi zaščiteni ceni 30 pf za liter, v drugi ceni 27 pf. Posneto mleko pa se plačuje po 7 pf.

vanje odbora v pretekli poslovni dobi ter se zlasti zahvalil banu dr. Natlačenju za izredno naklonjenost, s katero spremlja delo in prizadevanje društva, ter vsem načelnikom in referentom, ki so pokazali razumevanje za interese banovinskih uslužbencev.

Podrobno in skrbno sestavljeno tajniško poročilo je podal g. Granda. Delo upravne odbora je bilo v preteklem letu predvsem omejeno na organizatorno delovanje za razširitev društva. Upravni odbor je po svojih okrajnih pododborih ponovno pozval še neorganizirane banovinske uslužbence, naj vstopijo v društvo. Danes je v društvu včlanjenih 759 pragmatičnih uslužbencev in dnevičarjev ter 623 banovinskih cestarjev, skupno torej 1382. — Delovanje pisarne društva je bilo izredno živahno, saj se približuje število prejetih in odposlanih dopisov številki 3000. Živahnost so delovali tudi društveni odseki, tako gradbeni, ki stoji pred graditvijo stanovanjske hiše iz sredstev pokojninskega fonda banovinskih uslužbencev, prireditveni, strokovni odsek, administrativni odsek ter zlasti tudi zdravstveni odsek. V preteklem letu je društvo doseglo sorazmerno ugodno bolniško preskrbo cestarjev in njihovih družin, dalje je doseglo, da bo izplačan poseben dodatek cestarjem za obleko v znesku 600 din v dveh obrokih. Kakor vsako leto, je tudi letos odbor sodeloval pri sestavi banovinskega proračuna, kolikor se nanaša na službene prejemke banovinskih uslužbencev. Društvo je sploh budno pazilo, da so bili interesi njegovega članstva varovani, kolikor se je dalo.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal g. Pogčar, je razvidno, da društvo izredno skrbno upravlja svojo imovino.

Vsa ta poročila, prav tako tudi nadzorstveno poročilo, ki je predlagalo razrešnico odboru, so bila z odobramjem sprejeta.

Sledila je razprava glede delne spremembe društvenih pravil, nakar so bile volitve, pri katerih je bil z malimi spremembami izvoljen dosedanji odbor. Nato so bili sprejeti še razni samostojni predlogi, ki se tičejo službene pragmatike, službenih prejemkov in drugih perečih skrbi banovinskih uslužbencev.

Okrog 12 je predsednik g. Pirč zaključil uspešno zborovanje, nakar je bil še ustanovni občni zbor posmrtninske zadrage banov. uslužbencev.

Občni zbor nabavljalne zadrage drž. nameščencev v Mariboru

Danes je bil občni zbor Nabavljalne zadrage drž. nameščencev. Občni zbor je bil prvič na podlagi novih pravil. Poročilo navaja, da šteje mariborska zadruga že 5030 članov. Promet je znašal v oddelku za špečerijsko 17.790.086, v manufakturnem 4.756.630, kurivo 1.929.812 din, restavracija 1.956.025, pekarna 723.624 din. V bilanci so navedena aktiva s 17.437.184 din, od tega odpade na zalogo blaga 7.299.716, na dolžnike 4.464.234 din, na premišne 1.586.696, na nepremičnine pa 3.517.407 din. Med pasivi, ki se krijejo z aktivi, so članski deleži navedeni s 501.184 din, skladi s 7.200.629, upniki 8.862.963, poslovni prihranek 201.466 din. Opozicija je nato nastopila ostro kritično delovanje upravne odbora. Končno pa je bil dosežen kompromis med obema strujama. Pri volitvah je ostal dosedanji predsednik Rehar. Iz upravne odbora so izpadli štirje člani, ki sta jih nadomestila po dva zastopnika vladne in opozicijske stranke. Tako se je za letošnji končni oster spor v vrstah zadrugnikov, članov Nabavljalne zadrage drž. nameščencev.

Zbor slovenskih konjerejev

Maribor, 12. junija.

Pri Orlu so zborovali danes dopoldne konjereji iz Slovenije ob navzočnosti načelnika kmetijskega oddelka banke uprave ing. Murija. Obširno poročilo o delovanju društva je podal predsednik Lovro Petovar. Ravnatelj ing. Hvastja je predložil, kako težave ima zavod v Ponovičah, ki je postavljen zato, da pospešuje konjereje ter opravlja nad njo nadzorstvo, ker ne dobi od društva na razpolago rodovniških knjig, za katere se bori že dve leti. Nastopilo je zatem še več govornikov, ki so vsi več ali manj gradili sedanje vodstvo. Končno pa so se duhovi pomirili ter je bil dosežen za volitve kompromis in izvoljen odbor, ki mu je na čelu predsednik Janžekovič Alojzij iz Sterjanecv.

KINO MATICA Tel. 21-24

BUFFALO BILL

Predstavi samo ob 16 in 21.15 uri!

FOTOAMATER

Gorišnica

Svetlobni žarki, ki vpadejo na zbiralno lečo iz nekončne razdalje, se v neki razdalji za lečo sečejo. Točko, v kateri se sečejo, imenujemo gorišče objekta, razdaljo med goriščem in objektivom pa goriščno razdaljo ali krajše goriščno. Če vzamemo na primer kos belega papirja in držimo nad njim navadno zbiralno lečo, obrnjeno proti soncu, nastane na papirju majhna slika sončne oble, ki je pa ostra samo v določeni razdalji od leče. Točka, kjer leži ta slika, je gorišče, in razdalja med papirjem in lečo goriščna leča, ki smo jo uporabili za poizkus. Lepše napravimo takšen poizkus s kamero za snemanje na plošče, če ustanovimo objektiv na nekončno, da dobimo na medicno ostro sliko sončne oble. Razdalja med motno stranjo medicne in objektivom je goriščna. Tako določena dolžina gorišnice pa je samo približna. Točno goriščno objektivno dobimo, če ustanovimo ostro s polno odprtno objektivno na nekončno oddaljen predmet in izmerimo razdaljo med goriščem in zadnjo temeljno točko objektivno.

Temeljne ali glavne točke objektivno ležijo v presečiščih podaljšane vpadne in izstopne smeri žarka, ki se lomi skozi optično središče. Vsak objektiv ima dve takšni točki, prednjo in zadnjo, ki jih imenujemo tudi prvo in drugo temeljno točko objektivno. Druga ali zadnja temeljna točka je perspektivno središče objekta. Obe ležita na optični osi, pri večini sestavljenih objektiv simetrično pred in za zaslonko v njeni neposredni bližini. Njuna lega se pri takšnih objektivih praktično križje z lego zaslonke in goriščne razdalje z razdaljo od medicne do zaslonke, če je ustanovljen objektiv pri polni odprtni na nekončno oddaljen predmet. Kadar govorimo torej o goriščnici, mislimo vedno na razdaljo med goriščem in zadnjo temeljno točko objektivno pri ustanovitvi objektivno na nekončno razdaljo. Pri takšni ustanovitvi je slikovna razdalja popolnoma enaka goriščnici razdalji, ki jo ematramo lahko vsled tega kot najkrajšo slikovno razdaljo. Pri ustanovitvi na bliže ležeče predmete se izteg kamere

zdalejša in s tem tudi slikovna razdalja zveča. V takšnem primeru nista gorišnica in slikovna razdalja več enaki.

Z goriščnico je določena velikost slike, ki se veča in manjša sorazmerno z goriščno razdaljo. Pri enaki oddaljenosti predmeta od objektivno upodablja daljša gorišnica predmet v večjem merilu kakor kratka gorišnica. Z objektivom, ki ima goriščno 30 cm, dobimo dvakrat tako veliko sliko predmeta, kakor z objektivom, ki ima goriščno 15 cm, seveda pod pogojem, da je razdalja med objektivom in predmetom v obeh primerih enaka. Čim daljša je goriščna razdalja objektivno, tem večjo sliko projicira objektiv pri neizpremenjeni razdalji med njim in objektom na medicno. Zaradi tega opremlja industrija kamere majhnih formatov z objektivom kratkih in kamere velikih formatov z objektivom dolgih goriščnic. Čim manjši je format negativna, tem manjša je slika in tem krajša sme biti gorišnica, in nasprotno: čim večji je negativ, tem daljšo gorišnico mora imeti objektiv.

Z goriščnico objektivno je določen torej tudi format kamere. Če naj izriše objektiv ostro in brez vinjetiranja ves format kamere, mora imeti neko najmanjšo goriščno. Slika, ki jo projicira objektiv na medicno, ni namreč vsa uporabna. Površina celotne projicirane slike ima obliko kroga, ki pa pri polni odprtni objektivno ni povsod enakomerno ostra in svetla. Ostrina in svetlost slike pojemaeta od sredine proti robu in le v sredini je uporabno polje, ki pa ima tudi obliko kroga. Z obsegom tega uporabnega kroga je določen format negativna, ki ga objektiv določene gorišnice izriše ostro in brez vinjetiranja. V ta krog je mogoče začrtati format negativna v najrazličnejših oblikah: ožek ali širok počezni in pokončni ali pa kvadratični format. S primerno zaslonko moremo seveda ta uporabni krog nekoliko zvečati, toda večina modernih kamer je opremljena s takšno optiko, da ni potrebno niti zaradi vinjetiranja, niti zaradi ostrine na robovih uporabljati zaslonke. Pri vseh boljših kamerah je namreč odmerjena dolžina gorišnice tako, da je enaka prečnišnici formata kamere. Ker pa je ta

prekrotnica po dolžini enaka premeru uporabnega kroga, mora izrisati objektiv s takšno goriščnico do robov in kotov ostro ves format. O takšnih objektivih pravimo, da imajo relativno normalno goriščno. Njihov slikovni kot obsega približno 53°. Če so opremljene kamere s precej daljšo ali krajšo goriščnico, pravimo, da ima objektiv dolgo oziroma kratko goriščno, kar pa je seveda samo relativen pojem. Za format 6/6 pomeni namreč 15 cm gorišnica zelo dolgo goriščno, dočim je ista gorišnica za format 18/24 kratka. Pojma dolga in kratka gorišnica sta odvisna torej od formata kamere: kar pomenja za neko kamero dolgo goriščno, pomenja za kamero drugačnega formata lahko kratko in narobe. Za posebno snemanje so opremljene nekatere kamere tudi z objektivom relativno dolgih in kratkih goriščnic, zopet druge pa so zgrajene tako, da je optika različnih goriščnic izmenljiva. Objektiv z relativno dolgo goriščnico so zelo važni za snemanja na velike razdalje, objektiv z relativno kratko goriščnico pa za snemanje iz bližine, kadar hočemo napraviti sliko predmeta v velikem merilu, pa razpolagamo s prekratnim iztegom kamere, ali pa če hočemo izrabiti obsežnejši slikovni kot takšnih objektivov. Zlasti dolgo goriščno, toda majhen slikovni kot imajo teleobjektivi, ekstremno kratko goriščno in velik slikovni kot pa širokoti objektivno.

Od gorišnice je odvisna tudi ostrinska globina. Čim krajša je gorišnica, tem daljši je pas, ki ga pri ustanovitvi na neko točko izriše objektiv z zadovoljivo ostrino. Z večanjem goriščne razdalje se ta pas bolj in bolj krči, zaradi česar je snemanje z objektivom dolgih goriščnic težje kakor z objektivom kratkih goriščnic. Da dosežemo namreč zadovoljivo ostrino, moramo uporabiti pri objektivih dolge gorišnice mnogo večjo zaslonko, kakor pri kratkih goriščnicah. S tem pa izgubimo na svetlobnosti objektivno in tudi ustanavljanje ostrine je otežkočeno. Prav zaradi večje ostrine globine je priročnost majhnih, z objektivom relativno kratkih goriščnic opremljenih kamer večja, kakor kamer večjih formatov, ki imajo vgrajene objektivno relativno dolgih goriščnic. Seveda ni odvisna globinska ostrina samo od gorišnice, temveč tudi od svetlobnosti objektivno in oddaljenosti predmeta od kamere pri snemanju.

Od dolžine gorišnice je odvisna tudi svetlobnost objektivno, kajti določamo jo z razmerjem največje učinkovite odprtine objektivno in njegove gorišnice in izrazimo z ulomkom, v katerem je učinkovita odprtina števec in gorišnica imenovalc. Čim manjši je ta imenovalc, tem večja je svetlobnost objektivno.

Večina objektivov ima samo eno goriščno. Izjeme so samo nekateri starejši tipi teleobjektivov in nekateri objektivno za kinematografsko snemanje, ki so zgrajeni tako, da je mogoče goriščno celo med snemanjem samim izpreminjati. Običajno je gorišnica na vsakem objektivu že označena, in sicer z znakom F ali f, na primer f = 135 cm. Če ni, jo lahko ugotovimo eksperimentalno. Najprej ustanovimo objektiv na nekončno oddaljen predmet in markiramo na kameri razdaljo med objektivom in medicno. Nato ustanovimo objektiv na primeren predmet, tako da ga projicira objektiv na medicno točno v njegovi naravni velikosti. Ta predmet mora ležati vzporedno z medicno kamero in njegova geometrična sredina se mora kriti z optično osjo objektivno. Tudi po tej ustanovitvi markiramo na kameri razdaljo med objektivom in medicno in zmerimo nato razdaljo med obema znakoma. Ta razdalja je goriščna objektivno.

Naša društva

Fotoklub Ljubljana. V torek in petek običajna večera. — Člani, ki nameravajo razstaviti na internacionalni v Parizu, naj predložijo slike najkasneje do 20. junija 1938. Vsi člani se opozarjajo, da bo pošiljala osrednja zbirka slik na mednarodne razstave samo takšna dela, ki bodo v lokalno stalno na razpolago. Mednarodni kongres fotoamaterev bo pričel zasedati te dni na Dunaju in je pozvalo vodstvo kongresa ljubljanski fotoklub, naj imenuje svojega zastopnika v častni odbor. Fotoklub Ljubljana se je vabilu odzval ter je delegiral v častni odbor g. Srečka Groma, ki se bo kongresa udeležil in imel tam obširnejši referat o poenotenju ocenjevanja slik za mednarodne razstave. Ker je v častnem odboru tudi tajnik zagrebškega fotokluba g. Frajčič, ima Jugoslavija kar dva zastopnika — edina med vsemi zunanjimi državami.